

**UCHWAŁA NR XXVI/155/2025
RADY GMINY NIECHLÓW**

z dnia 18 grudnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Niechlów na lata 2026-2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz.1214 ze zm.) **Rada Gminy Niechlów uchwala, co następuje:**

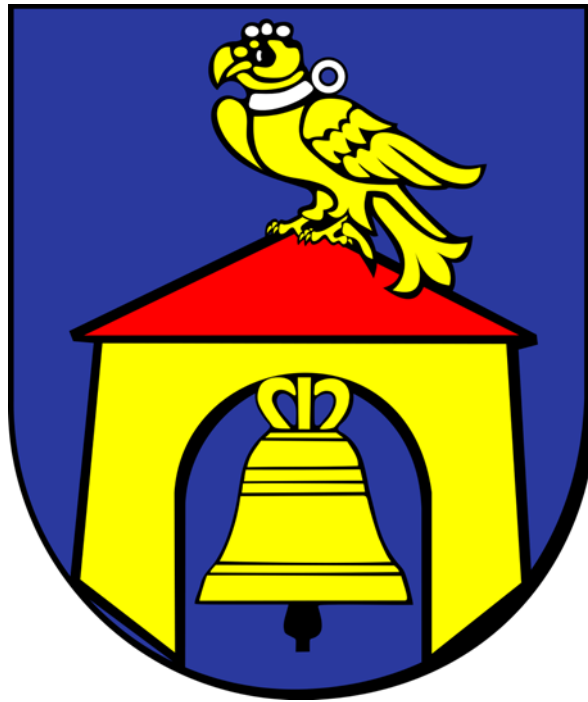
§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Niechlów na lata 2026-2030 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Niechlów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY NIECHLÓW

DARIUSZ TUPIEC

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY NIECHLÓW
NA LATA 2026-2030

Niechlów 2025 r.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA STRATEGII	6
1. GŁÓWNE RAMY PRAWNE.....	6
2. POWIĄZANIE Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI WYŻSZEGO SZCZEBLA.....	8
II. PROCES USPOŁECZNIANIA, SŁOWNIK POJĘĆ ORAZ UCZESTNICY	15
1. PROCES USPOŁECZNIANIA.....	15
2. SŁOWNIK POJĘĆ.....	15
III. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA SPOŁECZNEGO.....	16
1. INFORMACJE OGÓLNE.....	16
2. STRUKTURA LUDNOŚCI	17
3. GOSPODARKA MIESZKANIOWA	19
4. EDUKACJA I WYCHOWANIE	19
5. KULTURA, SPORT, REKREACJA.....	20
6. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE.....	21
7. RYNEK PRACY	22
8. POMOC SPOŁECZNA	25
IV. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	30
1. BADANIA	30
2. WNIOSKI.....	30
3. REKOMENDACJE.....	32
4. OCENA ZDOLNOŚCI REALIZACJI USŁUG SPOŁECZNYCH	33
V. ANALIZA SWOT ORAZ DANE PROSPEKTYWNE.....	36
1. ANALIZA SWOT	36
2. DANE PROSPEKTYWNE (OKREŚLENIE PODSTAW WIZJI STRATEGII).....	42
2.1. POMOC SPOŁECZNA	42
2.2. PROFILAKTYKA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII.....	43
2.3. EDUKACJA PUBLICZNA, KULTURA, SAMOORGANIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	43
VI. WIZJA, MISJA ORAZ CEL STRATEGICZNY	45
VII. CELE GŁÓWNE STRATEGII, CELE OPERACYJNE I ICH REALIZACJA	46
1. CELE GŁÓWNE STRATEGII	46
2. CELE OPERACYJNE I ICH REALIZACJA	47
VIII. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ.....	57
IX. SYSTEM ZARZĄDZANIA I AKTUALIZACJI STRATEGII	59
1. PODMIOTY ZARZĄDZAJĄCE REALIZACJĄ STRATEGII.....	59
2. RAMY FINANSOWE STRATEGII.....	59
3. INSTRUMENTY REALIZACJI STRATEGII.....	61
4. MONITORING I OCENA WDRAŻANIA STRATEGII	61
PODSUMOWANIE	64

WSTĘP

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, każda gmina w Polsce ma obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Podstawową intencją tworzenia strategii jest wskazanie działań o charakterze planistycznym, których głównym celem jest dążenie do integracji osób (mieszkańców) i rodzin zamieszkujących daną gminę, ze szczególnym uwzględnieniem grup ryzyka. Wskazana integracja ma w tym kontekście szerokie – społeczne znaczenie, które należy definiować jako dążenie do zespolenia i zharmonizowania mieszkańców danej społeczności lokalnej, poprzez intensyfikację ich kontaktów. Szczególną uwagę w procesie konsolidacji społecznej zwraca się na osoby, które chcą zmieniać siebie oraz swoje otoczenie, jak również osoby dotknięte różnego rodzaju dysfunkcjami.

Warto, w ślad za Diagnozą Problemów Społecznych, powtórzyć definicję pojęcia „problem społeczny” – w ujęciu R. Marisa jest to: „ogólne wzory zachowania ludzkiego lub warunków społecznych, które są postrzegane jako zagrożenia dla społeczeństwa przez znaczącą liczbę ludności, przez silne grupy, bądź przez charyzmatyczne jednostki, oraz które mogą być rozwiązane czy też którym można jakoś zaradzić”¹. Z kolei, według K. Fryszackiego, warunkiem determinującym zaistnienie problemu społecznego jest stan świadomości. Pojawiające się i narastające poczucie niepokoju, zagrożenia, sprzeciwu to mechanizm identyfikowania problemów oraz nadawania im społecznego charakteru². W świetle tych definicji muszą pojawić się cztery istotne elementy, aby można było mówić o problemie społecznym:

- problem społeczny jest zjawiskiem niepożądanym,
- wywołuje krytykę znacznej liczby ludzi,
- jest zjawiskiem możliwym do przewyciężenia,
- można go przewyciężyć przez zbiorowe działanie.

Gmina tworzy Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych przy wykorzystaniu posiadanej infrastruktury, poprzez jej rozbudowę, bądź wykorzystanie infrastruktury należącej

¹ K. Fryszacki, Socjologia problemów społecznych, Warszawa 2009, s. 20.

² K. Fryszacki, Problemy społeczne [w:] Encyklopedia socjologii, tom III, Warszawa 2000, s. 205.

do innych podmiotów w drodze porozumień. Szczególne znaczenie ma także współpraca z podmiotami niepublicznymi, w tym organizacjami pozarządowymi.

W rozwiązywaniu problemów społecznych najbardziej efektywna w perspektywie ostatnich lat jest nauka niezbędnych umiejętności do radzenia sobie z problemami. To właśnie ta metoda będzie podstawą realizacji celów strategicznych. Kolejnym obszarem projektowania działań rozwiązujących problemy społeczne jest pomoc społeczna oraz przeciwdziałanie przemocy domowej. Część osób, mimo pomocy w wyżej wymienionych obszarach, dalej ma problemy. Przyczyną takiego stanu są najczęściej problemy związane z nadużywaniem środków psychoaktywnych (alkohol bądź narkotyki).

Wobec powyższego, uznać należy, że w polskich realiach problemami społecznymi, jakie najczęściej i najsilniej dają o sobie znać, są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Problemy te wymagają różnego rodzaju działań oraz indywidualnego podejścia. Nie sposób jednak nie dostrzec, że część z nich może się wzajemnie przenikać i łączyć (i w rzeczywistości częstokroć tak jest). Priorytetem jest oczywiście przeciwdziałanie tego rodzaju zagrożeniom, ale także podejmowanie działań prowadzących do ograniczania tych problemów w miejscach, gdzie one już występują. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w środowisku lokalnym powinna zatem zajmować się działaniem w obszarach:

- edukacja publiczna, kultura, samoorganizacja społeczności lokalnej,
- pomoc społeczna, przeciwdziałanie przemocy domowej, pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym,
- wsparcie dla rodzin w sferze opiekuńczo-wychowawczej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od alkoholu, substancji psychoaktywnych oraz od uzależnień behawioralnych,
- wsparcie w problemach dotyczących zdrowia psychicznego.

Osoba lub rodzina „z problemami”, której udzielono pomocy w tych obszarach, będzie bardziej zmotywowana do aktywności w życiu społecznym, z adekwatnym poczuciem wartości, mająca świadomość współodpowiedzialności za rozwiązywanie problemów, które ją dotyczą.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. W ogólnym rozumieniu oznacza sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji, polityki społecznej. Istotą strategii jest

zatem dochodzenie do porozumienia społecznego, minimalizując sytuacje konfliktowe. Jest to formuła kształtowania strategii elastycznych, otwartych i dynamicznych wobec przyszłości.

Reasumując, można stwierdzić, że strategia stanowi instrument umożliwiający podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie. Zasady realizacji polityki długofalowej określają cele strategiczne i zadania związane z ich realizacją. Działania i decyzje zarówno w najbliższym okresie, jak i decyzje w dalszym okresie powinny być podejmowane na podstawie niniejszej strategii. Trzeba jednak zaznaczyć, że strategia jest dokumentem „żywym”, co wynika ze zmienności oraz stopnia nasilenia poszczególnych problemów społecznych.

I. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA STRATEGII

1. Główne ramy prawne

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1214). Ustawa ta określa:

1. zadania w zakresie pomocy społecznej,
2. rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich przydzielania,
3. organizacje pomocy społecznej,
4. zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Według ustawy pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1153),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2151 ze zm.),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 1208),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 49),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1673),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1939 ze zm.),

- ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz.U. z 2025 r. poz. 620),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 83 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 913 ze zm.),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 917),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2024 r., poz. 146 ze zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2024 r., poz. 1491 ze zm.),
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1576 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 438 ze zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1335),
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 881 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz.U. z 2023 r., poz. 1429 ze zm.),
- ustawa z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz. U. z 2024 poz. 256),
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1829 ze zm.),
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1512).

Oprócz wspomnianych aktów prawnych, przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia,

oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego, czy finansów publicznych (m.in.: Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, czy ustawa o finansach publicznych).

2. Powiązanie z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla

Niniejsza Strategia jest głównym narzędziem realizacji polityki społecznej i socjalnej oraz dokumentem wdrażającym politykę lokalną, a w wyniku tego dokumentem wypełniającym politykę regionalną i krajową. Poniżej przedstawiono sprzężenie niniejszego dokumentu z wybranymi dokumentami strategicznymi wyższego szczebla, włączając te, które wydaje Unia Europejska.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 jest dokumentem ukazującym główne tendencje, wyzwania i schematy rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania Państwa. Najistotniejszym zadaniem Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju jest poprawa jakości życia obywateli. W zgodzie z wykonaną diagnozą przygotowaną na potrzeby sporządzenia Długookresowej Strategii, rozwój Polski winien odbywać się w trzech strategicznych obszarach w sposób równoczesny, które to obszary zostały podzielone na osiem części:

w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:

1. Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna.
2. Polska Cyfrowa.
3. Kapitał ludzki.
4. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.

w obszarze równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski.

1. Rozwój regionalny.
2. Transport.

w obszarze efektywności i sprawności państwa:

1. Kapitał społeczny.
2. Sprawne państwo.

Narodowy Program Zdrowia 2021-2025

Celem strategicznym Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025 (dalej jako: NPZ), jest zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu. Przy realizacji NPZ niezbędne jest uwzględnienie wpływu skutków zdrowotnych wywołanych przez epidemię COVID-19 na zdrowie populacji. Choroba ta przyczyniła się do największego kryzysu zdrowotnego w Rzeczypospolitej Polskiej po zakończeniu II wojny światowej. Z uwagi na jej specyfikę (niezależnie od konieczności nieustannego jej przeciwdziałania i zwalczania skutków) niezbędne jest zintensyfikowanie działań mających na celu promowanie zdrowia, ograniczanie narażenia na czynniki ryzyka chorób cywilizacyjnych. Epidemia COVID-19, nakładając się na epidemię przewlekłych chorób niezakaźnych, powoduje efekt negatywnej synergii. Tym bardziej istotna jest konieczność podjęcia kompleksowych, a także zgodnych z aktualną wiedzą naukową, interwencji w obszarze zdrowia publicznego, wszelkimi dostępnymi narzędziami.

Cele operacyjne NPZ obejmują:

1. Profilaktykę nadwagi i otyłości.
2. Profilaktykę uzależnień.
3. Promocję zdrowia psychicznego.
4. Zdrowie środowiskowe i choroby zakaźne.
5. Wyzwania demograficzne.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Głównym powodem opracowania, a następnie wdrożenia Narodowej Strategii Integracji Społecznej (dalej jako: NSIS) było przystąpienie Polski do realizacji drugiego zadania Strategii Lizbońskiej UE, stawiającego na unowocześnienie europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz pokonywanie izolacji społecznej. Analizując zmiany, jakie zaszły

w wyniku transformacji ustrojowej, niezwykle istotne działanie strategiczne państwa powinno stanowić tworzenie warunków kształtowania kapitału społecznego. Rozwój kapitału społecznego, w tym umiejętności do kooperacji oraz rozwiązywania problemów społecznych, obliguje do wzrostu zaangażowania obywateli, a także wymaga takiej polityki państwa, która będzie spójna. Marginalizowanie społeczne wynika przede wszystkim z niekorzystnych warunków ekonomicznych, dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność, choroby, uzależnienia. Realizowanie koncepcji Narodowej Strategii będzie możliwe dzięki wdrożeniu strategii i programów w kwestii integracji społecznej na poziomie lokalnym, zatem przyjęcie Strategii umożliwi realizację założeń zawartych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030

Cel główny Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 stanowi wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków, który odnosi się do zagadnień jednego z obszarów wpływających na osiągnięcie celów SOR (Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju): Kapitał ludzki i społeczny. Jest on również powiązany z realizacją działań wskazanych w poszczególnych obszarach dla wszystkich trzech celów szczegółowych Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Cel główny doprecyzowują trzy cele szczegółowe:

- 1) Cel szczegółowy 1: Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne;
- 2) Cel szczegółowy 2: Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich;
- 3) Cel szczegółowy 3: Zwiększenie wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego dla rozwoju.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030

Celem głównym Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. SRKL obejmuje 4 cele szczegółowe:

- 1) Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych;
- 2) Poprawę zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej;
- 3) Wzrost i poprawę wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy;
- 4) Redukcję ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawę dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia solidarności społecznej

Działania przewidziane w KPRES ujęto w czterech obszarach tematycznych.

- Solidarna wspólnota lokalna. Obszar ten dotyczy współpracy podmiotów ekonomii społecznej z administracją publiczną, a w szczególności samorządową. Przewidziane w nim działania pozwolą zmienić zasady współpracy między samorządem a podmiotami ekonomii społecznej tak, aby mieszkańcy wspólnot samorządowych mieli dostęp do lepiej zaplanowanych i dopasowanych do indywidualnych potrzeb usług społecznych, świadczonych w szczególności przez podmioty działające lokalnie.
- Solidarny rynek pracy. W tym obszarze zebrane zostały działania dotyczące reintegracji społecznej i zawodowej realizowanej przez różne podmioty ekonomii społecznej (np.: CIS, KIS, WTZ, ZAZ, przedsiębiorstwa społeczne). Określone zostały również warunki niezbędne do uzyskania statusu przedsiębiorstwa społecznego oraz najważniejsze instrumenty wsparcia zatrudnienia w tych podmiotach. Wszystkie te działania przyczynią się do zwiększenia szans na pracę i pełniejsze uczestnictwo w życiu społecznym dla osób w szczególnej sytuacji życiowej (np. bezrobotnych, niepełnosprawnych, ubogich).
- Konkurencyjna przedsiębiorczość społeczna. Obszar ten obejmuje działania, dzięki którym podmioty ekonomii społecznej będą mogły efektywniej konkurować z innymi przedsiębiorcami i wzmacniać swoją samodzielność. Dzięki temu bardziej stabilne będą miejsca pracy tworzone w tych podmiotach. W KPRES przewidziano m.in. dedykowane dla podmiotów ekonomii społecznej wsparcie doradcze, pożyczki, a także działania wspierające powstawanie sieci i partnerstw.
- Solidarne społeczeństwo. W tym obszarze znalazły się działania edukacyjne i promujące ekonomię społeczną. Będą one skierowane w szczególności do osób młodych. Ponadto przewidziano także upowszechnianie wiedzy o ekonomii społecznej wśród przedstawicieli władz publicznych.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030

Głównym celem przyjętej polityki publicznej w perspektywie do roku 2030 jest redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Określone w dokumencie priorytety i działania koncentrują się na obszarach:

- przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży,
- przeciwdziałania bezdomności,
- rozwijania usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
- wspierania osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania podmiotów ekonomii społecznej,
- wspierania integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Celem głównym Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (dalej jako: KSRR) jest efektywne wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Dookreśla on zatem II cel szczegółowy SOR – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 będzie realizowany w oparciu o trzy uzupełniające się cele szczegółowe:

Cel szczegółowy I: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;

Cel szczegółowy II: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;

Cel szczegółowy III: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030 (część szczegółowa)

Zintegrowana Strategia Umiejętności (dalej jako: ZSU) została opracowana z uwzględnieniem: wymogów wynikających z Umowy Partnerstwa, rekomendacji raportu „Strategia Umiejętności OECD: Polska” oraz założeń Nowego Europejskiego Programu na rzecz Umiejętności.

Obszary oddziaływania w ramach ZSU 2030 (część szczegółowa):

1. Umiejętności podstawowe, przekrojowe i zawodowe dzieci, młodzieży i osób dorosłych.
2. Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry zarządzające.
3. Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry uczące.
4. Rozwijanie umiejętności poza edukacją formalną.
5. Rozwijanie i wykorzystanie umiejętności w miejscu pracy.
6. Doradztwo zawodowe.
7. Współpraca pracodawców z edukacją formalną i pozaformalną.
8. Planowanie uczenia się przez całe życie i potwierdzanie umiejętności.

Każdy z obszarów oddziaływania zawiera tematy i kierunki działań, a także katalog podmiotów, które będą zaangażowane w realizację strategii. ZSU stanowi ramy strategiczne polityki na rzecz rozwoju umiejętności niezbędnych do wzmocnienia kapitału społecznego, włączenia społecznego, wzrostu gospodarczego i osiągnięcia wysokiej jakości życia.

Narodowy Program Mieszkaniowy

Narodowy Program Mieszkaniowy to dokument strategiczno - programowy, który wyznacza główne kierunki realizacji polityki mieszkaniowej państwa w perspektywie do 2030 r. Program określa priorytety polityki mieszkaniowej państwa oraz podstawowe narzędzia służące rozwiązywaniu problemów mieszkaniowych w Polsce. Nie koncentruje się przy tym wyłącznie na zachętach w postaci publicznego finansowania inicjatyw promieszkaniowych. Z uwagi na różnorodne wyzwania stojące przed władzami publicznymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz rozwoju zasobów mieszkaniowych, Program przewiduje rozwiązania umożliwiające angażowanie w cel poprawy dostępności mieszkań i warunków zamieszkiwania potencjału całego rynku mieszkaniowego, zarówno inwestorów publicznych, jak i prywatnych.

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030

Wizję przyszłościowego rozwoju regionu określono w dość ogólnej, lecz adekwatnej do powszechnie ujawnianych oczekiwań formie jako: Dolny Śląsk 2030 regionem równomiernego rozwoju, regionem przyjaznym, nowoczesnym i konkurencyjnym. Jej osiągnięciu służyć będzie realizacja celu nadrzędnego, którym jest harmonijny rozwój regionu i wysoka jakość życia dolnośląskiej społeczności oraz przyporządkowanych mu pięciu celów strategicznych:

- 1) efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu;
- 2) poprawa jakości i dostępności usług publicznych;
- 3) wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego;
- 4) odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego;
- 5) wzmocnienie przestrzennej spójności regionu.

Realizacji tychże celów strategicznych służyć zaś będą różnorodne inicjatywy ujęte w 94 przedsięwzięciach strategicznych – grupach zadań strategicznych. Skuteczna realizacja polityki rozwoju województwa dolnośląskiego wyrażona w niniejszej strategii możliwa będzie dzięki określeniu priorytetów i ich terytorialnemu ukierunkowaniu, uwzględniającemu charakter i zakres niezbędnej strategicznej interwencji oraz specyficzne wyzwania rozwojowe.

W ujęciu horyzontalnym (obejmującym całe województwo) za priorytetowe przyjęto sześć kierunków strategicznej interwencji dotyczących zwiększenia bezpieczeństwa zdrowotnego, doskonalenia usług edukacyjnych, kształtowania postaw obywatelskich, rozwoju potencjału komunikacyjnego, wykorzystania potencjału środowiska oraz wzmocnienia rozwoju regionalnych i subregionalnych ośrodków miejskich. Ponadto uwzględniono wyraźnie terytorialne podejście wyróżniając sześć obszarów interwencji, którym dedykowane są dostosowane do nich specyficzne przedsięwzięcia strategiczne – grupy zadań strategicznych.

II. PROCES USPOŁECZNIANIA, SŁOWNIK POJĘĆ ORAZ UCZESTNICZY

1. Proces uspołeczniania

Uspołecznienie procesu planowania strategicznego jest wymogiem Unii Europejskiej i wiąże się w praktyce z zastosowaniem w procesie planowania co najmniej dwóch z czterech niżej podanych zasad polityki strukturalnej Unii Europejskiej:

- **programowanie** – obowiązek tworzenia długookresowych strategii i planów rozwoju na poziomie narodowym, wojewódzkim i wszędzie tam, gdzie jest to uzasadnione potrzebami lokalnymi – także na poziomie gmin i powiatów,
- **subsidiarność** – jasne określenie kompetencji władzy wykonawczej różnych szczebli i upoważnienie (na mocy stosowanych aktów prawnych) samorządów do programowania i realizacji polityki społecznej regionu,
- **partnerstwo** – statutowy obowiązek konsultowania polityki społecznej z partnerami społecznymi na każdym poziomie programowania polityki społecznej.
- **koncentracja** – wybór i ustalenie hierarchii priorytetów w ramach programów operacyjnych i systematyczne zwiększanie przydziału środków na te działania w obszarach, na których koncentrują się problemy społeczne i ekonomiczne.

W niniejszej Strategii zostały uwzględnione wszystkie 4 zasady.

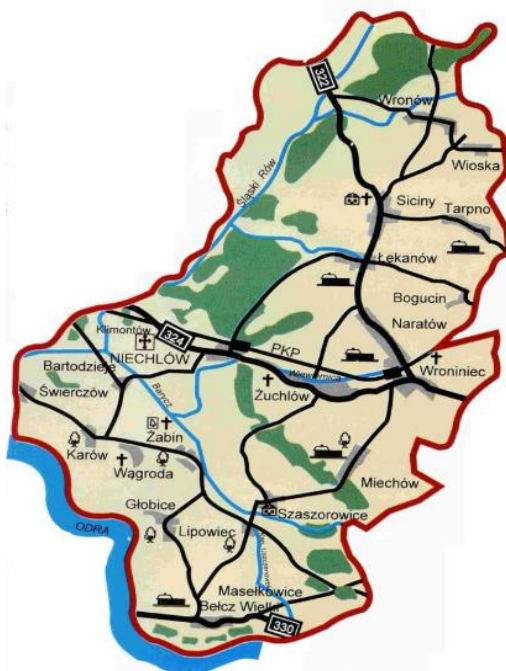
2. Słownik pojęć

- **WIZJA** - dokąd zmierzamy, kim chcemy się stać, w imię jakich wartości działamy,
- **MISJA** – sens naszego istnienia i działania,
- **PRIORYTETY** – najważniejsze cele, pierwszoplanowa sprawa (zgodnie z nomenklaturą NSRR),
- **CELE (KIERUNKI STRATEGICZNE)** – opisują pożądane zmiany struktury powiązań i jakości w podsystemach rozwoju,
- **ZADANIA** – upodmiotowiony harmonogram działań (programów, czasów).

III. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA SPOŁECZNEGO

1. Informacje ogólne

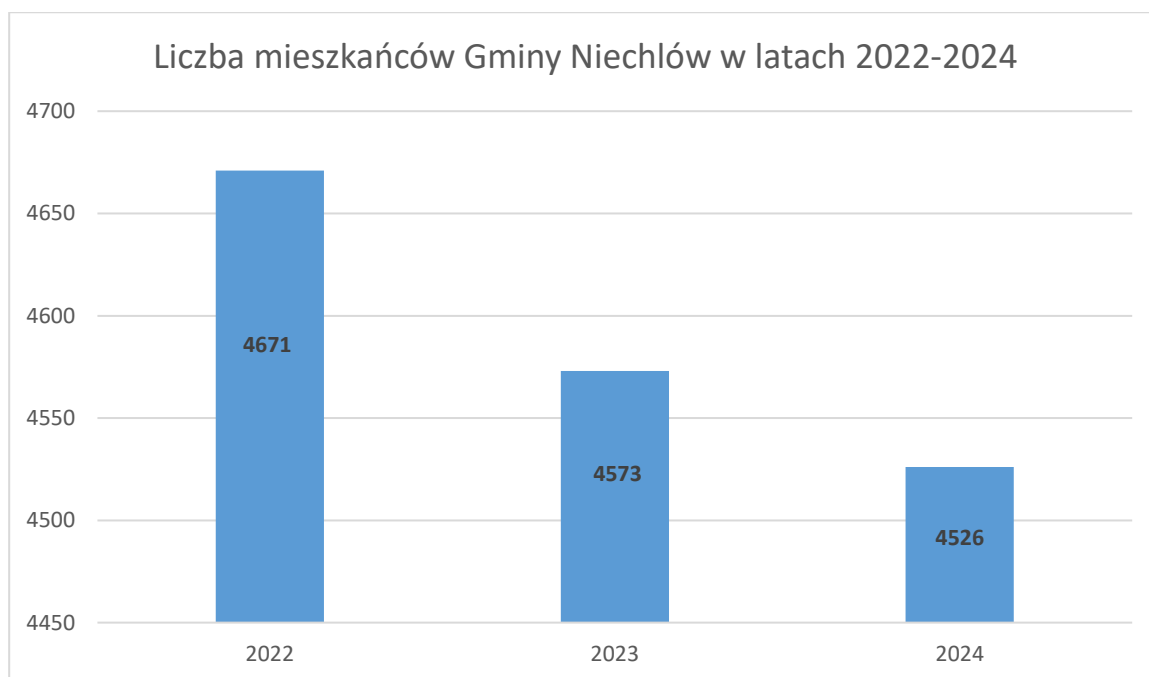
Gmina Niechlów jest gminą wiejską położoną w północno-zachodniej części województwa dolnośląskiego, w powiecie górowskim, w skład którego wchodzi cztery gminy. Graniczy z gminami Góra i Jemielno w powiecie górowskim, gminą Rudna w powiecie lubińskim, gminą Pęcław w powiecie głogowskim oraz gminami Szlichtyngowa i Wschowa w powiecie wschowskim, województwie lubuskim. Powierzchnia gminy wynosi 151 km², co stanowi 20% powierzchni powiatu oraz 0,76% powierzchni województwa dolnośląskiego. Gminę Niechlów tworzą 22 jednostki typu wiejskiego, z czego 21 to sołectwa: Bartodzieje, Belcz Wielki, Bogucin, Głobice, Karów, Lipowiec, Łękanów, Masełkowice, Miechów, Naratów, Siciny, Szaszorowice, Świerczów, Tarpno, Wągroda, Wioska, Wroniniec, Wronów, Żabin, Żuchłów. Oddzielną jednostką urbanistyczną jest Klimontów - miejscowość niesołecka. Podstawową funkcją gospodarczą gminy jest rolnictwo. Użytki rolne stanowią 41% powierzchni gminy, natomiast użytki leśne stanowią ponad 24%. Gmina Niechlów położona jest w całości w dorzeczu Odry, jednak to rzeka Barycz - prawy dopływ Odry, jest wraz ze swoimi dopływami, rzeką odwadniającą prawie cały obszar gminy. Na obszarze gminy nie ma wielkiego przemysłu, jedynym dużym zakładem jest Przedsiębiorstwo Przemysłu Ziemniaczanego S.A.

Zarys terytorialny Gminy Niechlów

2. Struktura ludności

Gmina Niechlów liczy 4 526 mieszkańców, z czego 50,4% stanowią kobiety, a 49,5% mężczyźni. W latach 2002-2024 liczba mieszkańców zmalała o 14,3%. Średni wiek mieszkańców wynosi 42,2 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa dolnośląskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

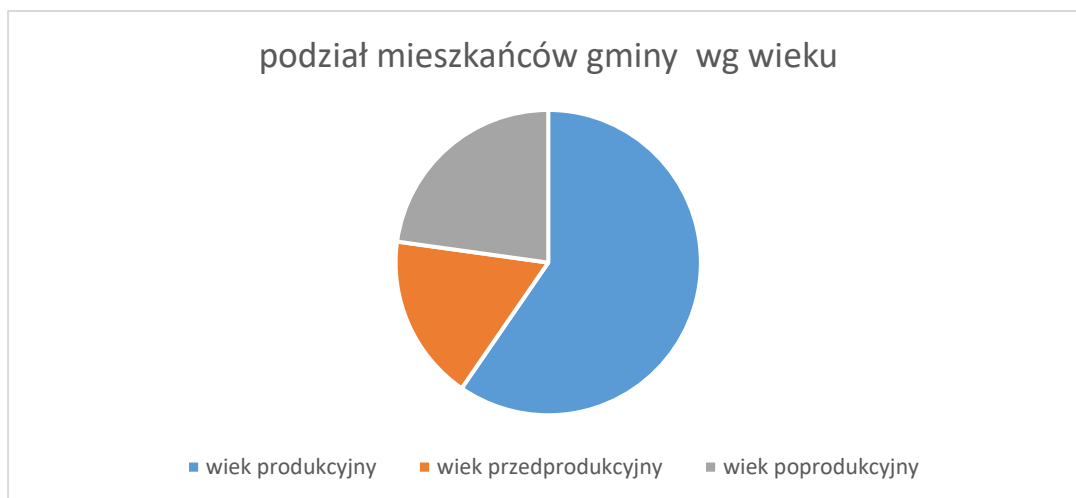

Źródło: Dane Urzędu Gminy Niechlów

Mieszkańcy gminy Niechlów zawarli w 2023 roku 14 małżeństw, co odpowiada 3,1 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa dolnośląskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,3 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 30,7% mieszkańców gminy Niechlów jest stanu wolnego, 52,5% żyje w małżeństwie, 7,8% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,0% to wdowy/wdowcy.

Gmina Niechlów ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -12. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -2,65 na 1000 mieszkańców gminy Niechlów. W 2023 roku urodziło się 35 dzieci, w tym 60,0% dziewczynek i 40,0% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,52 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

59,6% mieszkańców gminy Niechlów jest w wieku produkcyjnym, 17,6% w wieku przedprodukcyjnym, a 22,8% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Struktura ludności zaprezentowana została w formie tabelarycznej, z podziałem na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny oraz poprodukcyjny.

GRUPA WIEKOWA	GMINA		
	OGÓLEM	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI
2023 rok			
Wiek przedprodukcyjny (0 - 17 lat)	812	423	389
Wiek produkcyjny (18 – 59/64)	2786	1267	1519
Wiek poprodukcyjny (powyżej 60/65)	975	617	358
2024 rok			
Wiek przedprodukcyjny (0 - 17 lat)	817	411	406
Wiek produkcyjny (18 – 59/64)	2736	1247	1489
Wiek poprodukcyjny (powyżej 60/65)	973	625	348

Źródło: dane własne Gminy.

3. Gospodarka mieszkaniowa

Gospodarką mieszkaniową na terenie gminy zarządza Zakład Gospodarki Komunalnej, Mieszkaniowej i Wodociągów w Niechlowie. Działalność ZGKMiW ma na celu zaspokajanie zbiorowych potrzeb gminy oraz jej mieszkańców, poprzez zaopatrzenie w wodę, kanalizację oraz utrzymanie komunalnych obiektów mieszkaniowych. W 2024 r. ZGKMiW administrował i utrzymywał łącznie 68 lokali w 24 budynkach mieszkalnych, w tym: 54 lokale komunalne o powierzchni 2 956,22 m² oraz 14 lokali socjalnych o powierzchni 514,37 m² oraz lokalami użytkowymi o łącznej powierzchni 1 825,28 m².

4. Edukacja i wychowanie

Na terenie Gminy Niechlów funkcjonują dwie placówki oświatowe:

- ✓ Zespół: Szkoła Podstawowa im. Armii Krajowej i Przedszkole w Niechlowie;
- ✓ Zespół: Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Sicinach i Przedszkole w Sicinach.

Poniższe zestawienie prezentuje najważniejsze dane dotyczące struktury oświaty w gminie. Z zestawienia wynika, że na terenie gminy brakuje placówek i punktów dla dzieci w wieku 0-3 lata oraz szkół ponadpodstawowych.

	2023/2024	2024/2025
Liczba placówek wychowania przedszkolnego	2	2
Liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	141	114
Liczba szkół podstawowych	2	2
Liczba uczniów szkół podstawowych	289	288

Źródło: Dane – Gmina Niechlów.

Placówki oświatowe w gminie zapewniają dostęp do sali gimnastycznej, boiska szkolnego, świetlicy, biblioteki i sprzętu komputerowego, prowadzą dożywianie uczniów. W szkołach znajduje się także stołówki. Szkoła Podstawowa w Sicinach posiada również klasę pn. „Laboratorium przyszłości”, która wyposażona jest w sprzęty kuchenne celem rozwijania

praktycznego przygotowania do nauki gotowania. Uczniowie w zależności od potrzeb objęci są opieką pedagoga, psychologa, logopedy. Siedziba szkoły (przedszkola) w Naratowie wyposażona jest w boisko sportowo – rekreacyjne „ORLIK” i salę gimnastyczną.

Placówki oświatowe w gminie organizują zajęcia pozalekcyjne, w tym koła zainteresowań, uczestniczą w projektach i programach służących rozwijaniu umiejętności uczniów i wyrównywaniu ich szans edukacyjnych oraz doskonaleniu nauczycieli, a także realizują programy profilaktyczne i wychowawcze. Szkoły wykonują zadania profilaktyczne zawarte w programach wychowawczych i profilaktycznych oraz prowadzą zajęcia poświęcone zdrowiu psychicznemu i fizycznemu, pracy umysłowej, umiejętnościom społecznym, rodzinie, kształtowaniu kulturalnych nawyków, postawy proekologicznej, subkultur młodzieżowym, preorientacji zawodowej, wielokulturowości, integracji z osobami niepełnosprawnymi. Zapewniają uczniom możliwość udziału w konkursach przedmiotowych i podstawowych formach życia kulturalnego, zajmują się tworzeniem ogólnodostępnych zajęć sportowych, kształtowaniem świadomości narodowej, profilaktyką uzależnień, przeciwdziałaniem agresji, przemocy i cyberprzemocy, a także pedagogizacją rodziców. Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi mogą korzystać z zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, korekcyjno-kompensacyjnych, socjoterapeutycznych, logopedycznych, zajęć z udziałem psychologa i terapeuty.

5. Kultura, sport, rekreacja

Głównymi instytucjami prowadzącymi działalność kulturalną w gminie Niechlów są Gminny Ośrodek Kultury w Niechlowie (dalej GOK) oraz Gminna Biblioteka w Niechlowie.

Podstawowym zadaniem GOK jest prowadzenie działalności rozwijającej i zaspokajającej potrzeby kulturalne i społeczne mieszkańców oraz upowszechnianie i promocja kultury lokalnej. Do podstawowych zadań placówki należy: edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę, gromadzenie, dokumentowanie, tworzenie, ochrona i udostępnianie dóbr kultury, tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowania wiedzą i sztuką, tworzenie warunków dla rozwoju folkloru, a także rękodzieła artystycznego, rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych. Ośrodek zajmuje się w szczególności organizowaniem i koordynowaniem większości imprez kulturalnych na terenie gminy; organizuje koncerty, warsztaty rękodzieła artystycznego i naukę tańca, prowadzi m.in. pracownię ceramiczną, animacje dla dzieci.

Placówka sprawuje opiekę merytoryczną nad działalnością wiejskich świetlic oraz amatorskim ruchem artystycznym na terenie gminy.

Biblioteka służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb oświatowych, kulturalnych, informacyjnych i czytelniczych mieszkańców gminy oraz uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy i kultury. Do zadań placówki należy w szczególności gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych, udostępnianie zbiorów na miejscu i wypożyczanie na zewnątrz, prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych z uwzględnieniem szczególnych potrzeb dzieci i młodzieży oraz osób niepełnosprawnych. Obok podstawowej działalności Biblioteka aktywnie włącza się w organizację imprez okolicznościowych, wystaw i konkursów, prowadzi warsztaty i lekcje biblioteczne oraz spotkania dyskusyjne Klubu Książki, organizuje spotkania autorskie i z ciekawymi ludźmi, także okolicznościowe z poezją i przy muzyce, promuje czytelnictwo poprzez m.in. udział w Tygodniu Bibliotek, akcjach „Narodowe czytanie”.

6. Organizacje pozarządowe

Widocznym przejawem aktywności społecznej jest funkcjonowanie organizacji pozarządowych, w tym fundacji i stowarzyszeń. Organizacje te są kluczowym ogniwem rozwoju społecznego w skali lokalnej, a jednocześnie przez wspólne działania integrują miejscową społeczność. Dzięki bliskiej współpracy organizacji samorządowych z mieszkańcami gminy, łatwiej zrozumieć lokalne potrzeby. Można w ten sposób skuteczniej i efektywniej wypełniać nakreślone zadania, które mogą być istotnym ogniwem rozwoju społeczno-gospodarczego.

Poniżej przedstawiono listę organizacji pozarządowych, wykazanych w rejestrze Powiatu Górowskiego:

- Stowarzyszenie „Aktywni Niepełnosprawni” we Wronińcu,
- Stowarzyszenie Siedmiu w Sicinach,
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Naratów,
- Stowarzyszenie „Nasz Niechlów”,
- Stowarzyszenie „Odnowa Wsi Wroniniec”,
- Stowarzyszenie Producentów Ziemniaków przy PPZ S.A. w Niechlowie,
- Stowarzyszenie „Folk” Wronów,
- Stowarzyszenie Warsztat Przyszłości w Łękanowie,
- Katolickie Stowarzyszenie Św. Krzysztofa w Żuchlowie,

- Stowarzyszenie Kulturalni z Natury w Niechlowie,
- Stowarzyszenie Trzy Dęby,
- Stowarzyszenie Wędkarskie „Trzy Stawy”,
- Stowarzyszenie na Rzecz Odbudowy Zespołu Pałacowo-Folwarcznego wraz z Parkiem w Bęczu Wielkim,
- Fundacja Odbudowy Pałacu Łękanów.
- Gminny Uczniowski Klub Sportowy „Sokół” Niechlów,
- Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Victoria” Siciny,
- Klub Sportowy „Triumphator”,
- Klub Sportowy „Apollo Team” Łękanów.
- Koła Gospodyń Wiejskich: w Łękanowie, we Wronowie, w Żuchlowie.

Ponadto na terenie gminy aktywnie działają jednostki ochotniczej straży pożarnej: Naratów, Wroniniec, Bęcz Wielki, Siciny, Żuchłów oraz Niechlów i Wronów, które są włączone do Krajowego Sytemu Ratowniczo – Gaśniczego.

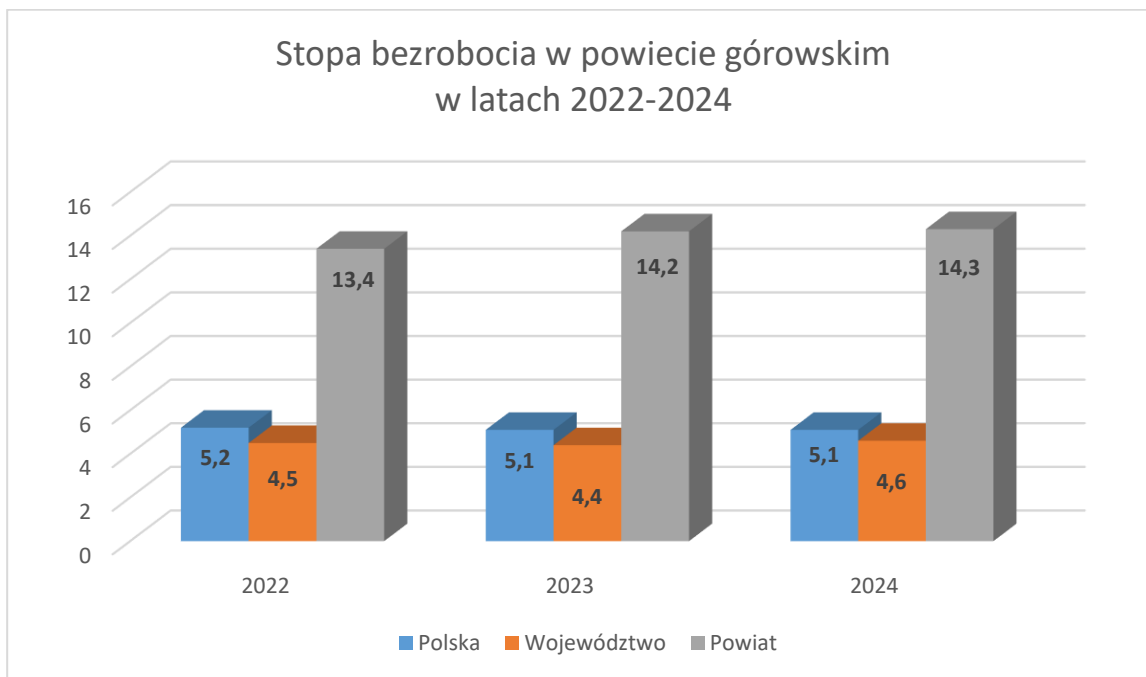
7. Rynek pracy

Według danych GUS w 2024 r. udział bezrobotnych zarejestrowanych z terenu Gminy Niechlów w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił 6,8 %, z czego wśród kobiet 8,8 % a wśród mężczyzn 5,2 %.

Poniżej zaprezentowano tabelę i wykres obrazujące liczbę osób bezrobotnych z terenu gminy Niechlów oraz stopę bezrobocia na terenie Powiatu Górowskiego (na tle danych wojewódzkich i krajowych):

	2023 ROK		2024 ROK	
	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY
BEZROBOTNI	181	104	180	103
Z PRAWEM DO ZASIŁKU	20	14	32	19

Źródło: Dane – Powiatowy Urząd Pracy w Górze.

Źródło: stat.gov.pl

Sytuacja na rynku pracy w gminie Niechlów w latach 2022-2024 ulegała zmianom, bowiem liczba zarejestrowanych w urzędzie pracy osób bezrobotnych wahała się. Liczba kobiet, które w latach 2022-2024 stanowiły większość ogółu osób pozostających bez pracy, także ulegała wahaniom. Podobnie wahał się udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym w trakcie rozpatrywanego okresu.

W latach 2022-2024 powiat górowski charakteryzował się zdecydowanie wyższą, w stosunku do województwa dolnośląskiego, jak i w stosunku do kraju, stopą bezrobocia. W trakcie analizowanego okresu poziom bezrobocia w powiecie ulegał wahaniom, natomiast w województwie i kraju sukcesywnie malał. Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w gminie ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy, wykształcenia i stażu pracy.

Na koniec 2024 r. wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, osoby ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat, osoby pozostające bez pracy pomiędzy 12-24 miesięcy oraz osoby w wieku 25 - 34 lata. Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, osób bez stażu pracy, osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy oraz osób w wieku 25-34 lata.

Wśród ogółu bezrobotnych 151 osób znalazło się w szczególnej sytuacji na rynku pracy – 48 osób było w wieku do 30. roku życia, w tym 27 osób było do 25. roku życia.

W gminie Niechlów bezrobocie było trzecim, biorąc pod uwagę liczbę rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej. W ostatnich latach jego poziom ulegał wahaniom, ale skutki pozostawania bez pracy mogą być dotkliwie odczuwane w rodzinach, szczególnie tych najuboższych, gdzie pojawiły się uzależnienia, konflikty, problemy wychowawcze. Zjawiska te, występujące długotrwale, prowadzą do rozpadu rodzin, a niektórzy członkowie takich rodzin zmuszeni są szukać pomocy w wyspecjalizowanych instytucjach.

wiek	Liczba bezrobotnych	
	ogółem	kobiet
18-24	27	14
25-34	53	36
35-44	41	26
45-54	33	18
55-59	14	9
60 lat i więcej	12	0
Czas pozostawania bez pracy w miesiącach		
do 1	18	5
1-3	23	13
3-6	30	16
6-12	36	19
12-24	38	23
pow. 24	35	27

Wykształcenie		
Wyższe	10	7
Policealne i śr. zawodowe/branżowe	34	23
Średnie ogólnokształcące	14	13
Zasadnicze zawodowe/branżowe	65	30
Gimnazjalne/podstawowe i poniżej	57	30

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Górze

8. Pomoc społeczna

Głównym podmiotem realizującym zadania z zakresu pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Niechlowie (dalej jako: GOPS). GOPS funkcjonuje jako gminna jednostka organizacyjna pomocy społecznej. Na poziomie lokalnym wykonuje zadania ukierunkowane na wsparcie i poprawę warunków życia mieszkańców gminy Niechlów. Pomoc społeczna umożliwia przezwyciężanie rodzinom trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie niekorzystnym sytuacjom życiowym oraz podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Ponadto GOPS w Niechlowie realizuje także inne zadania: np. świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, dodatki mieszkaniowe, zasiłki i stypendia szkolne, potwierdzanie prawa do świadczeń z opieki zdrowotnej, programy osłonowe, bony energetyczne, wystawianie zaświadczeń do programu Czyste Powietrze.

Poza GOPS, w obszarze pomocy społecznej na terenie Gminy funkcjonują inne podmioty:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Niechlowie;
- Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Niechlów.

Liczba osób i rodzin, które mają problemy niemożliwe do samodzielnego przezwyciężenia i potrzebują pomocy zewnętrznej wskazują na istotną rolę wsparcia z pomocy społecznej. W 2024 roku z pomocy społecznej korzystało w Gminie Niechlów 104 rodziny, w których funkcjonowało 204 osób. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej malała w okresie 2022-2024.

Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej:

	2022 ROK	2023 ROK	2024 ROK
LICZBA ŚWIADCZENIOBIORCÓW OTRZYMUJĄCYCH POMOC NA PODSTAWIE WYDANYCH DECYZJI	190	159	137
LICZBA RODZIN	133	122	104
LICZBA OSÓB W RODZINACH	282	231	204

Źródło: Dane – GOPS.

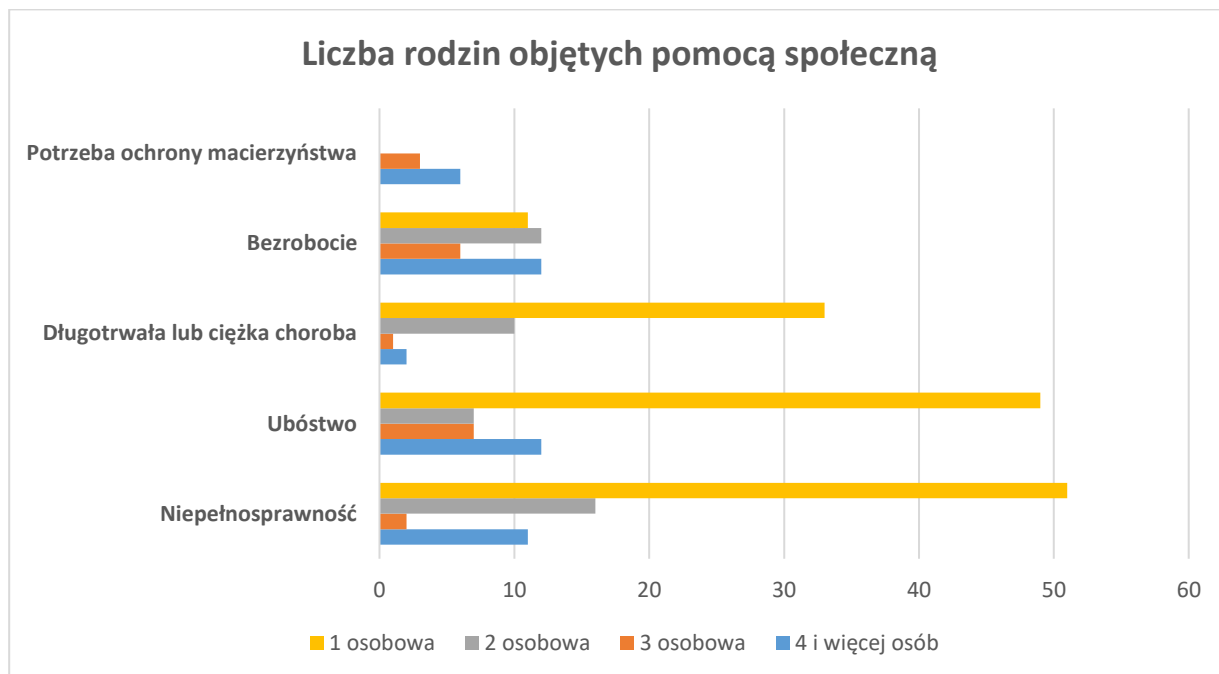
Tendencje te potwierdza wskaźnik deprivacji lokalnej, wskazujący na liczbę pobierających świadczenia z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców. W latach 2022-2024 wskaźnik ma tendencję malejącą.

Pomimo tego, że od kilku lat stale maleje liczba osób objętych wsparciem w postaci świadczeń z pomocy społecznej, ogólna liczba osób korzystających w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Niechlowie z różnych form wsparcia jest coraz większa. Związane jest to z przekazywaniem ośrodkom pomocy społecznej – praktycznie co roku - nowych zadań, które bezpośrednio lub pośrednio mają wspomagać w codziennej egzystencji rodziny i/lub osoby samotne. W 2024 r. takimi dodatkowymi zadaniami była realizacja zadań związanych z wypłatami dodatków osłonowych i bonów energetycznych. Ponadto w 2024 r. GOPS rozpoczął realizację rządowego programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”.

Rodziny z dziećmi nie są główną kategorią rodzin korzystających z pomocy społecznej. Znaczącą kategorię rodzin korzystających z pomocy społecznej stanowią jednak rodziny osób starszych i niepełnoprawnych.

Analiza typów rodzin objętych pomocą wskazuje, że ze wsparcia korzystają głównie jednoosobowe gospodarstwa domowe. Kolejne pod względem liczebności są rodziny czteroosobowe i dwuosobowe. Znacznie rzadziej wsparciem objęte są rodziny trzyosobowe, co przedstawia wykres poniżej.

Szczegółowe przedstawienie danych dotyczących liczby osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej znajduje się w tabeli poniżej:

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY NIECHLÓW NA LATA 2026-2030

Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej

	LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH	LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH	LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH	LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH	LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH	LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
	2022 rok		2023 rok		2024 rok	
UBÓSTWO	84	178	74	137	59	103
SIEROCTWO	0	0	0	0	0	0
OCHRONA MACIERZYŃSTWA	11	58	11	58	9	47
BEZDOMNOŚĆ	1	1	1	1	0	0
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	81	162	77	142	76	145
BEZRADNOŚĆ	11	39	2	12	3	13
DŁUGOTRWALA CHOROBA	45	77	41	56	30	39
ALKOHOLIZM	0	0	2	2	1	1
NARKOMANIA	0	0	0	0	0	0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO OPUSZCZENIU ZAKŁADU KARNEGO	4	4	3	3	0	0

Źródło: Dane – GOPS Niechlów

Najczęstszą formą udzielanej pomocy są świadczenia pieniężne. Wiele osób korzysta również ze świadczeń niepieniężnych. Istotną formę wsparcia stanowi także praca socjalna, która jest ważnym zadaniem własnym o charakterze obowiązkowym. Praca socjalna jest to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w środowisku. Praca socjalna prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwiązania lub wzmocnienia aktywności, samodzielności życiowej. Prowadzona jest również

ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy oraz koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokojenia potrzeb członków społeczności.

	2022	2023	2024
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych	18	21	20
Liczba osób za których pobyt w domu pomocy społecznej odpłatność ponosi Gmina Niechlów	9	8	8
Sprawienie pogrzebu	0	0	2
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta rodziny	15	8	15

Wśród świadczeń niepieniężnych istotne są usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, które pozwalają seniorom czy osobom niepełnosprawnym wymagającym opieki i wsparcia na funkcjonowanie w środowisku. Gmina ponosi również odpłatność za osoby umieszczone w domu pomocy społecznej – liczba osób wspieranych w ten sposób w latach 2022-2024 utrzymuje się na stałym poziomie ok. 8 osób. Liczbę osób i rodzin korzystających z wybranych form pomocy zestawiono w tabeli powyżej.

IV. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1. Badania

Na terenie gminy Niechlów, w II kwartale 2025 r., zostały przeprowadzone badania diagnozujące problemy społeczne, których efektem jest Diagnoza problemów społecznych Gminy Niechlów. Celem podjętych badań była analiza wybranych problemów społecznych, występujących na terenie gminy.

Zróznicowany dobór próby, umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk. W badaniu łącznie udział wzięło 100 osób.

Z uwagi na obszerny charakter dokumentu Diagnozy, w dalszej części niniejszego Rozdziału przedstawiono jedynie wnioski oraz rekomendacje, zawarte w opracowanej Diagnozie Problemów Społecznych.

2. Wnioski

Na podstawie przeprowadzonego badania społecznego dotyczącego mieszkańców Gminy Niechlów można wyciągnąć kilka kluczowych wniosków dotyczących jakości życia, problemów społecznych oraz wyzwań, przed którymi stoi społeczność lokalna.

Z analizy wynika, że ocena warunków życia mieszkańców gminy jest w dużej mierze neutralna. Największy odsetek respondentów ocenił je jako średnie (36%), natomiast pozytywnie sytuację oceniło 19% mieszkańców, wskazując na warunki „dobre”. Warto zauważyć, że oceny negatywne stanowiły jedynie 17% odpowiedzi, co sugeruje, że mieszkańcy gminy w większości są zadowoleni, choć dostrzegają pewne niedoskonałości.

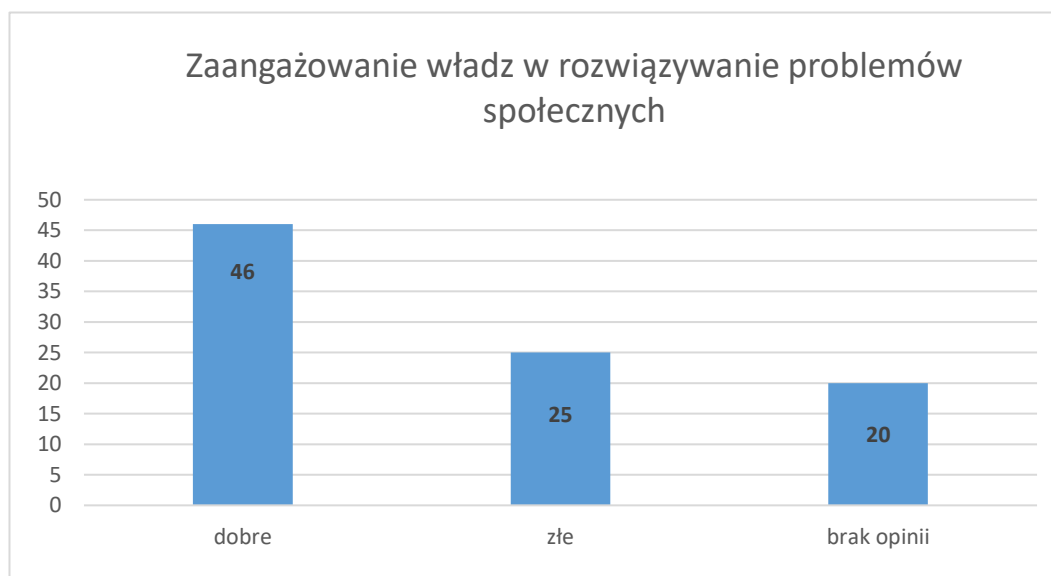
Najistotniejszą przyczyną problemów społecznych wskazywaną przez mieszkańców było bezrobocie (56%), a następnie niezaradność życiowa (51%) oraz alkoholizm (46%). Inne problemy, takie jak ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz przemoc domowa, były rzadziej wskazywane. W odpowiedzi na pytanie o przyczyny ubóstwa, największy wpływ miały uzależnienia (68%) oraz bezrobocie (66%). Mieszkańcy gminy wskazali również na ograniczoną dostępność pomocy dla osób z niepełnosprawnościami, szczególnie w kontekście dostępu do placówek rehabilitacyjnych (68%).

Dostępność placówek opieki zdrowotnej w gminie została oceniona bardzo negatywnie, 89% badanych mieszkańców wskazała na niewystarczającą dostępność usług zdrowotnych. Ponadto, tylko 43% badanych uważa, że oferta pomocy dla osób z niepełnosprawnościami jest wystarczająca.

Ocena dostępności transportu publicznego w gminie jest zdecydowanie negatywna, z 54% respondentów oceniających ją jako „bardzo źle” oraz 29% wybierających odpowiedź „źle”. Istnieje również problem z dostępem do miejsc spędzania wolnego czasu – 20% badanych ocenia je jako „źle”, choć 56% respondentów jest zadowolonych z oferty.

W kwestii wykluczenia społecznego, największymi grupami zagrożonymi tym zjawiskiem są osoby uzależnione (64%) oraz osoby starsze i samotne (59%). Ponadto, ponad połowa respondentów oceniła problem uzależnień jako średni lub wysoki. W kontekście bezdomności, największym czynnikiem ryzyka są uzależnienia (90%), brak stałych dochodów (53%) oraz rozpad rodziny (32%).

Oceniając zaangażowanie władz lokalnych w rozwiązywanie problemów społecznych, 46% respondentów uznało je za „dobre”, podczas gdy 25% oceniło je jako „źle”. Aż 20% badanych nie potrafiło wyrazić opinii w tej kwestii, co może sugerować brak pełnej świadomości działań podejmowanych przez władze gminy.

Źródło: Diagnoza problemów społecznych Gminy Niechlów

3. Rekomendacje

Zwiększenie wsparcia w zakresie zatrudnienia:

- Rozwój programów aktywizacji zawodowej i wsparcia dla osób długotrwale bezrobotnych.
- Inwestowanie w rozwój lokalnych przedsiębiorstw, by zwiększyć liczbę ofert pracy.
- Poprawa dostępu do transportu publicznego, który jest wskazywany jako bariera w poszukiwaniach pracy.

Programy przeciwdziałania uzależnieniom:

- Wprowadzenie programów edukacyjnych i profilaktycznych mających na celu ograniczenie problemu uzależnień, szczególnie wśród dzieci i młodzieży.
- Zwiększenie dostępności do placówek rehabilitacyjnych oraz rozbudowa usług wsparcia dla uzależnionych i ich rodzin.

Poprawa dostępu do opieki zdrowotnej:

- Działania w celu poprawy dostępności placówek zdrowotnych, w tym lekarzy specjalistów, w gminie. Istnieje wyraźna potrzeba rozwoju infrastruktury opieki zdrowotnej.
- Przeprowadzenie szkoleń z zakresu pierwszej pomocy dla mieszkańców gminy oraz rozbudowa systemu opieki domowej dla osób starszych i przewlekle chorych.

Wsparcie dla osób starszych i samotnych:

- Rozwój usług opiekuńczych skierowanych do seniorów, szczególnie w zakresie stałej pomocy w życiu codziennym.
- Wspieranie wolontariatu oraz rozwijanie działalności klubu seniora, co może pomóc w integracji osób starszych ze społecznością lokalną.

Zmniejszenie barier w dostępie do pomocy społecznej:

- Wprowadzenie mobilnych punktów informujących o możliwych formach pomocy, aby mieszkańcy częściej mogli korzystać z dostępnych świadczeń.
- Systematyczne informowanie lokalnych liderów (sołtysów, radnych) o dostępnych formach wsparcia.

Edukacja społeczna i profilaktyka przemocy:

- Zwiększenie liczby szkoleń oraz warsztatów dotyczących rozwiązywania konfliktów, umiejętności wychowawczych oraz przeciwdziałania przemocy domowej.
- Zwiększenie dostępu do centrów wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową, które zapewnią pomoc prawną, psychologiczną i socjalną.

Zwiększenie transparentności działań władz lokalnych:

- Zwiększenie komunikacji z mieszkańcami w zakresie działań podejmowanych przez władze lokalne. Należy poprawić dostęp do informacji, aby mieszkańcy mieli lepszą świadomość działań podejmowanych na ich rzecz.
- Organizowanie spotkań z mieszkańcami, aby umożliwić im wyrażenie opinii na temat podejmowanych działań oraz potrzeb gminy.

4. Ocena zdolności realizacji usług społecznych

Zgodnie z nowelizacją ustawy o pomocy społecznej, Strategia zawiera również określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1-14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych. Należy zwrócić uwagę, że podmiotami ekonomii społecznej, zgodnie z art. 2 pkt 5 ustawy o ekonomii społecznej są:

- 1) spółdzielnie socjalne,
- 2) warsztat terapii zajęciowej i zakład aktywności zawodowej,
- 3) centra integracji społecznej i kluby integracji społecznej,

- 4) spółdzielnie pracy, w tym spółdzielnie inwalidów i spółdzielnie niewidomych, oraz spółdzielnie produkcji rolnej,
- 5) organizacje pozarządowe³,
- 6) podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1, 2 lub 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – to znaczy:
 - osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego,
 - stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego,
 - spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie, które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.

Z kolei usługi społeczne wymienione w ustawie o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, oznaczają działania z następujących zakresów:

- 1) polityki prorodzinnej,
- 2) wspierania rodziny,
- 3) systemu pieczy zastępczej,
- 4) pomocy społecznej,
- 5) promocji i ochrony zdrowia,
- 6) wspierania osób niepełnosprawnych,
- 7) edukacji publicznej,
- 8) przeciwdziałaniu bezrobocia,

³ Organizacje pozarządowe o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, z wyjątkiem partii politycznych, europejskich partii politycznych, związków zawodowych i organizacji pracodawców, samorządów zawodowych, fundacji utworzonych przez partie polityczne i europejskich fundacji politycznych.

- 9) kultury,
- 10) kultury fizycznej i turystyki,
- 11) pobudzania aktywności obywatelskiej,
- 12) mieszkalnictwa,
- 13) ochrony środowiska,
- 14) reintegracji zawodowej i społecznej.

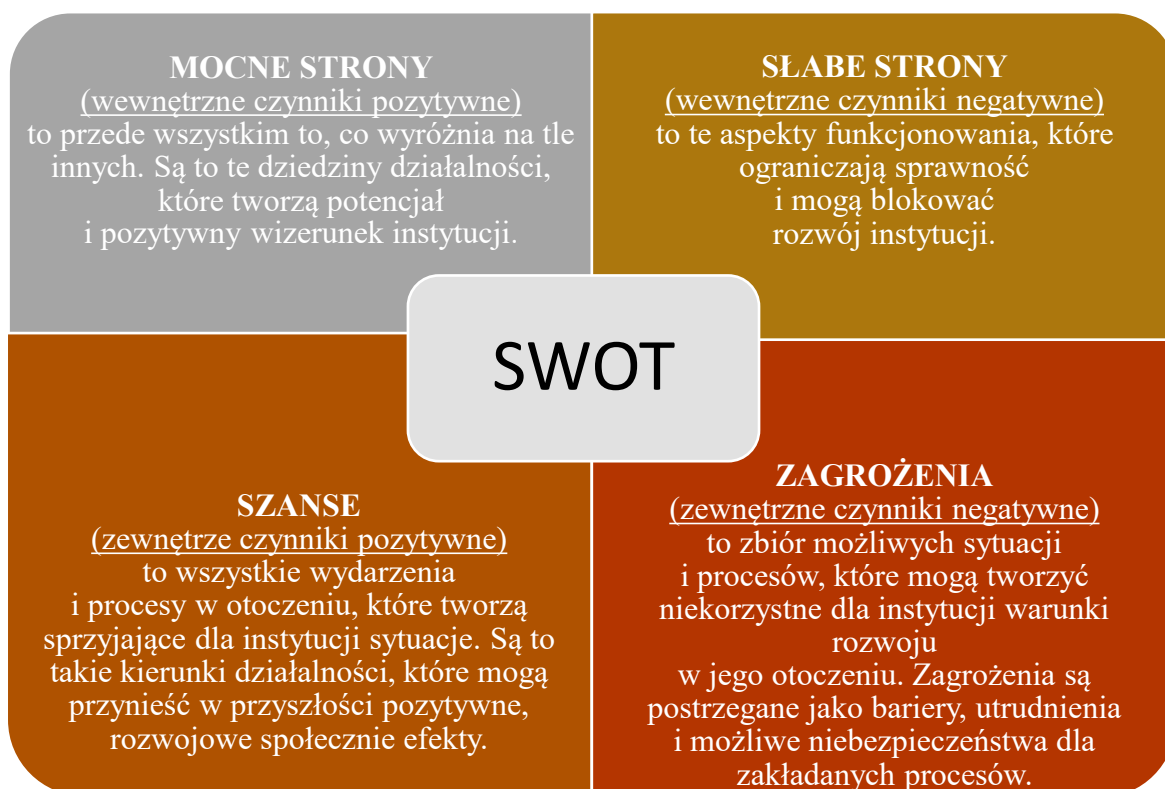
Podmioty ekonomii społecznej, które zarejestrowane są na terenie Gminy Niechlów zostały wymienione w części III. Charakterystyka środowiska społecznego. Podmioty te wykonują usługi społeczne praktycznie we wszystkich obszarach, przede wszystkim jednak z zakresu: wspierania rodziny, kultury, kultury fizycznej i turystyki, pobudzania aktywności obywatelskiej. Dotychczasowa ich działalność stanowi istotne wsparcie w realizacji wskazanych usług przez Gminę Niechlów. Wskazane podmioty są dobrze przygotowane do realizacji wymienionych usług społecznych, posiadają odpowiednie zasoby, przede wszystkim kadrowe oraz sprzętowe. W konsekwencji należy pozytywnie ocenić ich zdolność do dalszej realizacji wykonywanych zadań, stanowiących wymienione usługi społeczne.

V. ANALIZA SWOT ORAZ DANE PROSPEKTYWNE

1. Analiza SWOT

Głównym narzędziem oceny uwarunkowań jest analiza SWOT. Jest to metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz analizy jej wnętrza. Analiza SWOT oparta jest na prostym schemacie klasyfikacyjnym, w którym czynniki wpływające dzielimy na:

1. wewnętrzne pozytywne – mocne strony (Strengths),
2. wewnętrzne negatywne – słabe strony (Weaknesses),
3. zewnętrzne pozytywne – szanse (Opportunities),
4. zewnętrzne negatywne – zagrożenia (Threats).

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły i słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabości to problemy i ograniczenia do pokonania. Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych, szanse to wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki społecznej.

POMOC SPOŁECZNA, PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ, POMOC OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM I OSOBOM STARSZYM	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – dobre funkcjonowanie GOPS, – skoordynowany system pomocy i wsparcia osobom i rodzinom potrzebującym pomocy, – działalność punktu informacyjno-konsultacyjnego ds. uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej, – zaangażowanie w pracę pracowników GOPS, – duża wiedza pracowników GOPS, chęć nabywania nowych kwalifikacji oraz doświadczenia, nowej i szerszej wiedzy, aby jeszcze skuteczniej pomagać i wspierać, – mobilność i elastyczność pracowników GOPS, – dobra współpraca z innymi jednostkami działającymi na terenie Gminy, – aktywna współpraca z instytucjami z sektora pozarządowego, – dobra współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, – akceptacja społeczna dla działań podejmowanych na rzecz poprawy sytuacji rodzin z problemami, – dobra współpraca przy realizacji działań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej – Zespół Interdyscyplinarny, – aktywność lokalnych stowarzyszeń, – działalność Klubu Senior+ i prowadzenie programu AOOzN, 	<ul style="list-style-type: none"> – brak wystarczającej ilości środków finansowych, które umożliwiły odbywanie większej ilości szkoleń pracownikom GOPS, – duże obciążenie zawodowe pracowników pomocy społecznej, – niska wiedza i świadomość ludzi na temat pomocy społecznej, – pojawiające się nowe problemy i kwestie społeczne związane z pracą pracowników socjalnych, – braki kadrowe – trudności w znalezieniu odpowiednich specjalistów, – brak wystarczających środków finansowych na realizację zadań pomocowych, – niewielka ilość organizacji pozarządowych wspierających instytucje samorządowe w rozwiązywaniu problemów społecznych, – utrudniony dostęp do usług dla osób z terenów oddalonych od siedziby gminy (brak transportu), – brak dziennego domu opieki, – mała liczba mieszkań socjalnych, – brak chętnych do wolontariatu, – trudne warunki lokalowe (brak pomieszczeń do rozmów indywidualnych),

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY NIECHLÓW NA LATA 2026-2030

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – niewielkie natężenie problemów społecznych na terenie gminy, co może wpłynąć na szybsze ich rozwiązywanie lub minimalizowanie negatywnych skutków, – dostępność środków finansowych na wspieranie inicjatyw w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, – istnienie instytucji pomocy i integracji społecznej z wykwalifikowaną kadrami, gwarantującą skuteczność podejmowania działań strategicznych oraz prawidłowa koordynację działań, – dobre rozeznanie środowiska w zakresie istniejących problemów społecznych, co umożliwi niezwłoczne podejmowanie inicjatyw i właściwe przygotowanie odpowiednich działań, – wzrost zainteresowania wolontariatem i społecznym zaangażowaniem młodzieży i seniorów, 	<ul style="list-style-type: none"> – wzrost liczby osób starszych, wymagających wsparcia, – konieczność ponoszenia kosztu opieki instytucjonalnej świadczonej dla osób starszych, co znacząco obciąża budżet gminy, – odległości pomiędzy siedliskami mieszkańców, powodujące zwiększenie kosztu dojazdu do tych osób, – mała liczba osób chętnych do wykonywania zatrudnienia w usługach na rzecz osób wymagających wsparcia, – brak pozytywnych wzorców w rodzinie, – stereotypowe myślenie na temat pomocy społecznej oraz uzależnienie klientów od systemu pomocy społecznej, – brak stabilności w finansowaniu działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, – uzależnienie społeczeństwa od systemu pomocy,
PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, – działalność Zespołu Interdyscyplinarnego, – podejmowanie działań profilaktycznych przy udziale instytucji zajmujących się 	<ul style="list-style-type: none"> – brak komunikacji i ciągłości opieki – wsparcia po leczeniu odwykowym, – utrudniony dostęp do korzystania z usług specjalistów ze względu na miejsce zamieszkania, – niedostateczne działania profilaktyczno-korekcyjne dla osób dorosłych,

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY NIECHLÓW NA LATA 2026-2030

<p>zapobieganiem uzależnieniom z placówkami odwykowymi</p> <ul style="list-style-type: none"> – realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych, – organizacja kampanii i wydarzeń promujących zdrowy styl życia, – kontrole w punktach sprzedaży alkoholu, 	<ul style="list-style-type: none"> – niewystarczająca infrastruktura i sprzęt do prowadzenia terapii i warsztatów, – brak systematycznej współpracy między instytucjami w zakresie szybkiego reagowania na problemy uzależnień, – brak dostępu do psychiatrii dziecięcej i opieki terapeutycznej, – coraz łatwiejszy dostęp do środków odurzających, alkoholu i napojów energetycznych,
<p>SZANSE</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
<ul style="list-style-type: none"> – pozyskiwanie dodatkowych środków krajowych i unijnych, – zmieniające się przepisy korzystnie wpływające na lokalizację i liczbę punktów sprzedaży alkoholu oraz zakaz jego spożywania w miejscach publicznych, – możliwość finansowania zadań w zakresie uzależnień behawioralnych, 	<ul style="list-style-type: none"> – niska świadomość społeczności lokalnej dotycząca objawów nadużywania narkotyków, dopalaczy, – brak pozytywnych wzorców w rodzinie oraz przenoszenie złych zachowań z pokolenia na pokolenie, – „dziedziczenie” uzależnień, – brak reakcji społeczeństwa oraz przyzwolenie na przejawy demoralizacji dzieci i młodzieży, – lekceważący stosunek młodzieży do oferowanych działań profilaktycznych,

EDUKACJA PUBLICZNA, KULTURA, SAMOORGANIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – doświadczenie instytucji powoływanych do wspierania mieszkańców w rozwiązywaniu problemów społecznych, – znajomość środowiska oraz norm i wartości społecznych ważnych dla lokalnej współpracy, – bardzo dobra baza materialna placówek oświatowych, z dostępem do internetu, – umiejętność pozyskiwania środków finansowych na realizację przedsięwzięć adresowanych do społeczności lokalnej, – potencjał kadrowy niezbędny do realizacji tych przedsięwzięć, – wiedza, doświadczenie i umiejętności działania na rzecz społeczności lokalnej, identyfikowania i zaspokajania zbiorowych potrzeb mieszkańców, – udział szkół w projektach finansowanych ze środków zewnętrznych, – podejmowanie inicjatyw na rzecz integracji społecznej (cykliczna organizacja imprez m.in. plenerowych przez GOK, Gminną Bibliotekę i sołectwa), – dobra współpraca pomiędzy instytucjami oświatowo – społecznymi, – optymalna liczba przedszkoli i szkół na terenie gminy, – aktywnie działające organizacje lokalne, – dobre wyposażenie instytucji kultury, – szeroka oferta edukacyjna i kulturalna dla dzieci, seniorów, 	<ul style="list-style-type: none"> – problem z zatrudnieniem wykwalifikowanej kadry pedagogicznej, – brak spotkań edukacyjnych dla osób starszych dotyczących specyfiki potrzeb związanych z wiekiem, – niewystarczający dostęp do psychologa, – ograniczona dostępność placówek oświatowych w godzinach popołudniowych, – ograniczona oferta rekreacyjna dla młodzieży, – brak żłobka na terenie gminy, – niewystarczająca infrastruktura w mniejszych miejscowościach, przestarzały sprzęt, – brak zaangażowania społeczeństwa w życie lokalne, – ograniczona dostępność oferty kulturalnej dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami, – niewystarczająca liczba miejsc w przedszkolach, – bariery transportowe dla mieszkańców,

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY NIECHLÓW NA LATA 2026-2030

<ul style="list-style-type: none"> – duży zasób miejsc sprzyjających spędzaniu aktywnie wolnego czasu (m.in. Park linowy w Niechlowie, Górka Macieja w Sicinach, świetlice wiejskie, GOK), – dobre zaplecze sportowe przy szkołach, – Klub Seniora funkcjonujący na terenie gminy, – działalność Młodzieżowej Rady Gminy Niechlów i Rady Seniorów Gminy Niechlów 	
<p>SZANSE</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
<ul style="list-style-type: none"> – pozyskiwanie środków na realizację zadań, szkoleń i innych ze źródeł zewnętrznych (UE, konkursy, projekty), – napływ nowych mieszkańców, – aktywność społeczności gminy, – realizowanie nowych projektów sportowo-rekreacyjnych, – rosnąca świadomość potrzeby rozwoju, – wykorzystanie potencjału poszczególnych miejscowości do samoorganizowania i zintegrowania społeczności. 	<ul style="list-style-type: none"> – niż demograficzny, wraz ze starzeniem się społeczeństwa, – niska świadomość edukacyjna, – rozmieszczenie terytorialne gminy, mające wpływ na wybór przez rodziców uczniów szkoły innej niż gminna, – wyjazd młodzieży do większych miast, – brak wykwalifikowanej kadry na rynku pracy, – brak chęci integrowania się i uczestniczenia w wydarzeniach kulturalnych, – migracja mieszkańców za pracą, wypalenia zawodowe, brak nowych pracowników, – brak poczucia przynależności do lokalnej społeczności, – negatywna rola mediów (złe wzorce osobowe).

2. Dane prospektywne (określenie podstaw wizji Strategii)

W przeprowadzonych ankietach reprezentanci społeczności lokalnej określili w sposób szczegółowy oczekiwania realizacyjne w zakresie poszczególnych obszarów.

2.1. Pomoc społeczna

- Poprawa bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców nieposiadających dochodów własnych lub posiadających dochody niewystarczające na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych (w tym żywieniowych, mieszkaniowych) oraz przeciwdziałanie bezrobociu, bezdomności mieszkańców.
- Wzmocnienie roli i funkcji rodziny, zapewnienie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz dzieciom i młodzieży wychowującym się w tych rodzinach.
- Zapewnienie dostępu do zróżnicowanych usług opieki medycznej, zabiegów rehabilitacyjnych niezbędnych osobom w wieku starszym i niepełnosprawnym poprzez m. in. upowszechnianie informacji o prawach, możliwościach a także oferowanych formach pomocy dedykowanych osobom niepełnosprawnym.
- Zwiększenie działań ukierunkowanych na pomoc osobom starszym oraz osobom z niepełnosprawnościami (m.in. dostosowanie przestrzeni publicznej i transportu do ich potrzeb).
- Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych, których celem jest zwiększenie świadomości dotyczącej różnych form przemocy.
- Zwalczanie przemocy domowej poprzez m. in. kierowanie ofiar przemocy do instytucji pomocowych, a sprawców przemocy do udziału w programach pomocowych (udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej, świadczenia pracy socjalnej).
- Zapewnienie pracownikom dostępu do szkoleń z zakresu pomocy społecznej, przeciwdziałaniu przemocy domowej.
- Zwiększenie liczebności kadry z uwzględnieniem pojawiających się potrzeb, zapewniające skuteczność podejmowanych inicjatyw.
- Zapewnienie dostępu do miejsc w mieszkaniach chronionych i wspomaganych.
- Zorganizowanie spotkań integracyjnych dla osób samotnych, schorowanych.

2.2. Profilaktyka rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii

- Przeciwdziałanie uzależnieniom, w tym alkoholizmowi, narkomanii, uzależnieniom behawioralnym i innym poprzez m. in. realizację rekomendowanych szkolnych programów profilaktycznych.
- Przygotowanie i poprawa form pracy z uzależnionymi, z naciskiem na pracę socjalną, w celu zwiększenia stopnia motywacji do podjęcia leczenia odwykowego.
- Kierowanie osób uzależnionych do specjalistów ds. uzależnień.
- Podejmowanie wspólnych inicjatyw między poszczególnymi instytucjami i podmiotami na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom.
- Promocja zdrowego stylu życia.
- Zapewnienie pracownikom dostępu do różnorodnych szkoleń z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom.
- Monitorowanie punktów sprzedaży alkoholu pod kątem przestrzegania prawa.
- Tworzenie bezpiecznych, atrakcyjnych przestrzeni do spędzania wolnego czasu (modernizacja świetlic wiejskich, boisk, placów zabaw, tworzenie ścieżek rowerowych, przystani kajakowej, tworzenie zewnętrznych siłowni).

2.3. Edukacja Publiczna, Kultura, Samoorganizacja Społeczności Lokalnej

- Określenie zainteresowań oraz potrzeb zgłaszanych przez osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.
- Oferty sektora organizacji pozarządowych, klubów sportowych, biblioteki, gminnego ośrodka kultury i innych dostosowanych do potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Współpraca z poszczególnymi instytucjami i podmiotami na rzecz osób wykluczonych społecznie.
- Opracowanie i wdrożenie projektów dotyczących zwiększenia udziału osób starszych w życiu społecznym.
- Zwiększenie ilości bezpłatnych imprez okolicznościowych i świątecznych z udziałem osób starszych.

- Tworzenie i wsparcie już istniejących Kół Gospodyń Wiejskich, Stowarzyszeń, Klubów Seniora w zakresie rozwoju, organizacji imprez kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych,
- Kultywowanie istniejących tradycji w lokalnej społeczności, organizacja kiermaszów, imprez o charakterze kulturalnym, a także propagowanie lokalnych produktów, rękodzieła podczas lokalnych uroczystości.
- Utworzenie żłobka.
- Zaangażowanie społeczności lokalnej do wolontariatu na rzecz osób starszych i samotnych.
- Rozwijanie działalności Młodzieżowej Rady Gminy Niechlów oraz Rady Seniorów Gminy Niechlów.

VI. WIZJA, MISJA ORAZ CEL STRATEGICZNY

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu Gminy Niechlów, jaki jednostka (samorządu) oraz jej mieszkańcy (uczestnicy procesu planowania), chcieliby osiągnąć za kilka lat. Wizja określa bardzo ogólnie dlaczego działamy, do czego dążymy, jakie chcemy osiągnąć cele, jeśli podejmiemy działania strategiczne.

Wobec powyższego, mając również na względzie przeprowadzoną Diagnozę Problemów Społecznych, a także kontynuując dotychczasowe działania (na podstawie wcześniejszej Strategii), w niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, wizja została sformułowana w następujący sposób:

**Niechlów – gmina dążąca do zapewnienia bezpieczeństwa
i wysokiego standardu życia mieszkańców,
dostosowana do bieżących potrzeb społecznych.**

Misję Gminy Niechlów, wobec przedstawionej wizji, a także dotychczas prowadzonych działań, należy przedstawić następująco:

Niechlów – gmina bezpieczna i otwarta dla mieszkańców, która:

- ✓ **zapewnia profesjonalną pomoc społeczną, efektywnie rozwiązuje problemy społeczne oraz bytowe mieszkańców, wspiera osoby potrzebujące pomocy i sprzyja ich rozwojowi,**
- ✓ **prowadzi aktywną i efektywną politykę prozdrowotną, zwłaszcza dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami (a także ich opiekunów),**
- ✓ **umożliwia i sprzyja integracji społeczności lokalnej, ze szczególnym uwzględnieniem integracji międzypokoleniowej.**

Celem podstawowym (wyjściowym) jest opracowanie harmonijnego planu działania, spójnego z przedstawioną wizją oraz misją, uwzględniającego szczegółowy podział na priorytetowe obszary. Urzeczywistnieniem będzie wskazanie odpowiednich Celów Strategicznych i powiązanych z nimi kierunków działania.

VII. CELE GŁÓWNE STRATEGII, CELE OPERACYJNE I ICH REALIZACJA

1. Cele główne strategii

Wobec przedstawionej wyżej wizji, jak również mając na względzie przedstawioną Diagnozę, a także kontynuację części dotychczasowych działań, cel główny niniejszej Strategii należy sformułować w następujący sposób:

Niechlów – Gmina bezpieczna, kreująca warunki do pełnego wspierania mieszkańców, poprzez realizację bieżących potrzeb społecznych, w tym rozwój usług społecznych.

Mając na względzie zasadność zapewnienia ciągłości działań oraz spójność prowadzonej polityki, zwłaszcza w obszarze społecznym, zdecydowano o podtrzymaniu dotychczas wytyczonych kierunków strategicznych (odpowiednio zmodyfikowanych wobec zmieniających się realiów), z uwzględnieniem bieżących potrzeb.

W konsekwencji określono następujące cele strategiczne:

- **Rozwój systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodzin dysfunkcyjnych**
- **Aktywizacja i integracja osób/grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem polityki senioralnej oraz osób z niepełnosprawnościami**
- **Efektywna polityka prozdrowotna, zwłaszcza w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom**

2. Cele operacyjne i ich realizacja

Cel Strategiczny nr I Rozwój systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodzin dysfunkcyjnych	
Cele operacyjne	Kierunki działania:
1. Usprawnienie systemu zapobiegania kryzysom w rodzinie i wspierania rodzin	<ul style="list-style-type: none"> – Poszerzenie oferty poradnictwa specjalistycznego dla rodzin (prawne, psychologiczne, terapeutyczne) – Usprawnienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami Gminy zajmującymi się polityką społeczną – podniesienie poziomu komunikacji
<p><u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba przeprowadzonych szkoleń/zajęć dla przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania <p>Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.</p>	
2. Wspieranie rodzin w funkcjach wychowawczych	<ul style="list-style-type: none"> – Wspieranie osób i rodzin w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych i problemu przemocy domowej – Podnoszenie kompetencji rodzicielskich – Poszerzenie oferty poradnictwa rodzinnego i psychologicznego – Kontynuacja współpracy GOPS z PCPR.
<p><u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba przeprowadzonych szkoleń/zajęć w zakresie zwiększenia kompetencji wychowawczych – Liczba osób objętych wsparciem psychologicznym (dzieci i dorośli) – Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny – Liczba projektów socjalnych adresowanych do rodzin z dziećmi <p>Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.</p>	

**3. Zapobieganie i zwalczanie
przemocy domowej**

- Kontynuacja i doskonalenie programu przeciwdziałania przemocy domowej
- Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej
- Zintensyfikowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego
- Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług
- Wsparcie specjalistyczne osób na co dzień zajmujących się pracą z rodzinami dotkniętymi przemocą (superwizja)
- Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą domową – realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych, grup wsparcia, grup korekcyjno-edukacyjnych, poradnictwo dla osób doświadczających przemocy domowej
- W razie potrzeby utworzenie mieszkań treningowych lub wspomaganych w gminie dla ofiar przemocy domowej lub zapewnienie im miejsc w ośrodkach wsparcia, a także kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych
- kontynuacja współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie – Ośrodek Interwencji Kryzysowej
- Rozpoznanie problemu przemocy wobec seniorów – szkolenia uświadamiające

Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:

- Opracowanie i wdrożenie kolejnych programów przeciwdziałania przemocy domowej
- Zwiększenie oferty poradnictwa specjalistycznego
- Liczba mieszkań treningowych lub wspomaganych (jeżeli zostaną utworzone, zgodnie z zapotrzebowaniem)
- Liczba osób objętych pomocą i wsparciem zespołu interdyscyplinarnego.

4. Wspieranie rodzin z dziećmi	<ul style="list-style-type: none"> – Organizowanie zajęć pozalekcyjnych oraz zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży – Współpraca z placówkami oświatowymi i organizacjami pozarządowymi w celu poszerzenia oferty zajęć dla dzieci i młodzieży – Praca socjalna i wsparcie finansowe rodzin – Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem
<p style="text-align: center;"><u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży – Liczba zajęć dokształcających dla dzieci – Liczba (oraz kwota) wypłaconego wsparcia finansowego dla rodzin – Liczba dzieci oraz kwota wydatkowana na dożywianie w szkołach 	
5. Wspieranie dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym	<ul style="list-style-type: none"> – Organizowanie kształcenia dla dzieci szczególnie z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym – Opracowanie programu zajęć dodatkowych dla dzieci – Wdrażanie programów terapeutycznych i profilaktycznych służących rozwojowi rodziny
<p style="text-align: center;"><u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba zajęć dla dzieci i młodzieży – Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem psychologicznym, pedagogicznym, bądź ze strony asystenta rodziny. <p>Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.</p>	
6. Edukacja środowisk zaangażowanych w pomoc i integrację społeczną	<ul style="list-style-type: none"> – Podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się pomocą i integracją społeczną – Szkolenie i podnoszenie kwalifikacji kadry specjalistów do pracy z rodziną i dziećmi – Szybsza i skuteczniejsza interwencja w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych – Realizacja różnorodnych projektów kulturalnych – w tym z zakresu edukacji kulturowej, organizacji imprez, zajęć dla różnych grup społecznych.

	<ul style="list-style-type: none">- Zwiększenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej – podkreślenie roli świadka w sygnalizowaniu sytuacji przemocowych
<p><u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u></p> <ul style="list-style-type: none">- Liczba przeprowadzonych szkoleń/zajęć dla przedstawicieli instytucji zajmujących się pomocą i integracją społeczną oraz dla specjalistów do pracy z rodziną i dziećmi- Liczba i rodzaj przeprowadzonych działań (np. kampanii) zwiększających świadomość społeczną w zakresie tematu przemocy domowej <p>Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.</p>	
<p><u>Czas realizacji</u> – lata 2026-2030</p> <p><u>Finansowanie</u> – budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej i inne programy, sponsorzy indywidualni, organizacje pozarządowe</p> <p><u>Realizatorzy</u> – Rada Gminy, Wójt Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinary, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Placówki oświatowe, kulturalne i sportowe, i inne.</p> <p><u>Partnerzy w realizacji</u> – m in. placówki ochrony zdrowia, szkoły, organizacje pozarządowe, placówki leczenia uzależnień, ośrodki wsparcia, Policja, Prokuratura rejonowa, kuratorzy sądowi, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, Kościół, społeczność lokalna oraz pozostałe podmioty.</p>	

Cel Strategiczny nr II Aktywizacja i integracja osób/grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem polityki senioralnej oraz osób z niepełnosprawnościami	
Cele operacyjne	Kierunki działania:
1. Aktywizacja osób bezrobotnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób długotrwale bezrobotnych	<ul style="list-style-type: none"> – Współpraca i wspólne działania instytucji wspierających osoby bezrobotne – Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych będących klientami pomocy społecznej (szczególnie w obszarach kluczowych dla funkcjonowania Gminy, np.: opiekun/asystent, podstawowa opieka zdrowotna) – Przyznanie świadczeń z pomocy społecznej
<p><u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba przeprowadzonych lub współfinansowanych szkoleń dla bezrobotnych – Wielkość i rodzaj przyznanej pomocy społecznej dla bezrobotnych <p>Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.</p>	
2. Rozwój usług społecznych i aktywizacja dla osób z niepełnosprawnościami oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym	<ul style="list-style-type: none"> – Organizowanie imprez rekreacyjno-integrujących dla mieszkańców – Organizacja zajęć i warsztatów dla osób z niepełnosprawnościami – Świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych dla osób chorych i z niepełnosprawnościami – Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami (klientów GOPS) – Wsparcie dla opiekunów faktycznych osób z niepełnosprawnościami potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu – Rozwój usług opiekuńczych i asystenckich świadczonych w społeczności lokalnej w formach środowiskowych jako element deinstytucjonalizacji wsparcia rozwijających aktywność społeczną, edukacyjną lub zawodową osób z niepełnosprawnościami poprzez opiekę Asystentów Osobistych Osób z

	Niepełnosprawnościami lub opiekę wytchnieniową
<p><u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba zorganizowanych imprez – Liczba zrealizowanych usług – Liczba korzystających z usług opiekuńczych – Rodzaj (oraz wielkość) udzielonego wsparcia i pomocy opiekunom osób z niepełnosprawnościami <p>Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.</p>	
<p>3. Rozwój usług społecznych i aktywizacja seniorów</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Likwidacja barier architektonicznych (w tym wsparcie tego rodzaju inicjatyw) – Świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych dla seniorów – Szkolenie opiekunów osób starszych, chorych, niepełnosprawnych – Pomoc w organizowaniu sprzętu rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych – Promowanie w środowisku seniorów form aktywnego spędzania czasu wolnego – kontynuacja dotychczasowych inicjatyw, jak również wspieranie nowych projektów – Dążenie do integracji międzypokoleniowej – Rozwój usług edukacyjnych adresowanych od osób starszych
<p><u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba i rodzaj udzielonych świadczeń opiekuńczych i specjalistycznych – Liczba przeprowadzonych szkoleń – Liczba i rodzaj zorganizowanych zajęć/warsztatów/imprez integracyjnych – Liczba i rodzaj udzielonych działań/usług o charakterze edukacyjnym – Liczba projektów socjalnych adresowanych do osób starszych <p>Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.</p>	

4. Wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (szczególnie w obszarze ubóstwa)	<ul style="list-style-type: none">– Kontynuacja programów dożywiania dzieci i młodzieży– Praca socjalna z rodzinami dotkniętymi i zagrożonymi ubóstwem– Podjęcie działań integracyjnych wobec osób zagrożonych wykluczeniem społecznym– Rozwijanie zindywidualizowanych form wsparcia, w tym asystentury oraz innych form usług społecznych, w tym praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne i inne.
<p><u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u></p> <ul style="list-style-type: none">– Liczba (skala) udzielonej pomocy w ramach programu dożywiania dzieci i młodzieży– Liczba osób korzystających ze Środowiskowego Domu Samopomocy <p>Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.</p>	
<p><u>Czas realizacji</u> – lata 2026-2030</p> <p><u>Finansowanie</u> – budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m. in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej i inne programy, sponsorzy indywidualni, organizacje pozarządowe</p> <p><u>Realizatorzy</u> – Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe i kulturalne, i inne.</p> <p><u>Partnerzy w realizacji</u> – m in. placówki ochrony zdrowia, szkoły, organizacje pozarządowe, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Kluby seniora, ośrodki wsparcia, Policja, Kościół, społeczność lokalna, a także pozostałe podmioty.</p>	

Cel Strategiczny nr III Efektywna polityka prozdrowotna, zwłaszcza w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom	
Cele operacyjne	Kierunki działania:
1. Promocja społeczeństwa obywatelskiego	<ul style="list-style-type: none"> – Organizacja imprez integracyjnych (integracja międzypokoleniowa, integracja osób zagrożonych wykluczeniem, itp.) – Poszerzenie oferty życia społeczno-kulturalnego w gminie – promowanie i wspomaganie nowych inicjatyw – Promocja idei wolontariatu, jako wsparcie dla systemu pomocy społecznej – Pobudzanie oddolnych inicjatyw (samoorganizacja mieszkańców)
<p><u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba zorganizowanych imprez/wydarzeń o charakterze integracyjnym – Rodzaj i ilość nowych form aktywizacji społeczno- kulturalnej <p>Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.</p>	
2. Rozwój inicjatyw i działań aktywizujących życie lokalnej społeczności	<ul style="list-style-type: none"> – Wspieranie istniejących oraz nowopowstających organizacji społecznych i pozarządowych – Promowanie aktywności osób starszych i z niepełnosprawnościami – Pozyskiwanie lokalnych liderów działających na rzecz rozwoju lokalnej społeczności
<p><u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba (skala) udzielonego wsparcia dla organizacji społecznych i pozarządowych – Liczba/skala działań podjętych w ramach promocji seniorów i osób z niepełnosprawnościami (w tym również imprezy integracyjne) <p>Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.</p>	

<p>3. Zminimalizowanie zjawisk problemów społecznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Rozszerzenie oferty poradnictwa specjalistycznego psychologicznego, prawnego, terapeutycznego – Podwyższenie świadomości rodziców i dzieci na temat skutków alkoholizmu i narkomanii – Organizowanie i dofinansowanie wyjazdów dzieci w ramach działań profilaktycznych – Kontynuacja kontroli w punktach sprzedaży alkoholu – Prowadzenie działań profilaktycznych i terapeutycznych dla dzieci i dorosłych – Organizowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych i współuzależnionych – Zintensyfikowanie działań profilaktycznych i kontynuacja/wdrażanie programów profilaktycznych i kampanii społecznych
<p><u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba i rodzaj oferowanych usług w ramach poradnictwa (specjalistycznego, psychologicznego, prawnego oraz terapeutycznego) – Liczba zorganizowanych szkoleń (bądź innych działań) dla rodziców i dzieci na temat szkodliwości alkoholu, narkotyków i uzależnień behawioralnych (inne działania – np. kampanie edukacyjne) – Liczba zorganizowanych (bądź wspartych finansowo) wyjazdów dla dzieci w ramach profilaktyki – Liczba przeprowadzonych kontroli w punktach sprzedaży alkoholu – Liczba i rodzaj działań pomocowych w ramach zwiększania dostępności terapii i rehabilitacji dla osób uzależnionych/współuzależnionych <p>Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo-sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.</p>	
<p>4. Upowszechnianie kultury zdrowego stylu życia</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Prowadzenie działań profilaktycznych dla dzieci i dorosłych – Promocja modelu zdrowego stylu życia – Organizacja zajęć sportowo-rekreacyjnych – Wdrażanie projektów i programów promujących zdrowy styl życia
<p><u>Wskaźniki oceny realizacji celu operacyjnego:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba i rodzaj zorganizowanych zajęć sportowych i/lub rekreacyjnych – Rodzaj kampanii promujących zdrowy tryb życia 	

Pozostałe kierunki działania mają charakter opisowo- sprawozdawczy – wskaźniki niemierzalne.

Czas realizacji – lata 2026-2030

Finansowanie – budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m. in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej i inne programy, sponsorzy indywidualni, organizacje pozarządowe

Realizatorzy – Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe i kulturalne

Partnerzy w realizacji – m in. placówki ochrony zdrowia, szkoły, placówki leczenia uzależnień, ośrodki wsparcia, organizacje pozarządowe, społeczność lokalna, a także inne podmioty

VIII. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ

Przewidywane efekty działań podjętych w ramach realizacji Strategii obejmują przede wszystkim:

- ✓ wzrost aktywności mieszkańców (zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej),
- ✓ wzrost aktywności instytucji pomocowych, powiązany z wzrostem zaufania do tychże instytucji,
- ✓ ograniczenie ogólnej skali problemów społecznych w Gminie Niechlów.

Prognozowane zmiany Gmina Niechlów osiągnie poprzez współpracę wszystkich osób, stowarzyszeń oraz instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze wsparcia społecznego.

Szczegółowa prognoza zmian została przedstawiona poniżej:

Bezrobocie

- spadek liczby osób bezrobotnych
- aktywizacja osób bezrobotnych zagrożonych wykluczeniem społecznym
- zwiększenie szans osób bezrobotnych na znalezienie zatrudnienia poprzez odpowiednie dostosowanie ich kwalifikacji do wymagań rynku pracy
- wzmocnienie kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie

Niepełnosprawność

- poprawa jakości i dostępności podstawowej opieki zdrowotnej
- powstawanie kolejnych organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych
- powstawanie środowiskowych form wsparcia dla osób niepełnosprawnych
- podniesienie jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych i psychologicznych w miejscach publicznych
- wzrost zaangażowania osób niepełnosprawnych w życie społeczne i zawodowe
- zwiększenie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Uzależnienia

- zmniejszenie liczby osób dotkniętych uzależnieniami
- łagodzenie skutków społecznych i zawodowych alkoholizmu
- rozwój sieci wspierającej osoby uzależnione i ich rodziny

Ubóstwo

- poprawę warunków życia mieszkańców
- zapewnienie odpowiednich warunków bytowych osobom i rodzinom potrzebującym

Przemoc domowa

- ograniczenie zjawiska przemocy domowej poprzez budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania (przemocy)
- zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy psychologicznej dla rodzin dotkniętych przemocą
- ochrona ofiar przemocy
- prowadzenie specjalistycznych porad i terapii dla sprawców przemocy
- rozwój społecznej świadomości na temat zjawiska przemocy domowej

Osoby starsze

- poprawa jakości i dostępności podstawowej opieki zdrowotnej
- wzrost aktywności osób starszych poprzez zapewnienie im dostępu do rekreacji, kultury i wypoczynku
- powstawanie środowiskowych form opieki dla osób starszych

IX. SYSTEM ZARZĄDZANIA I AKTUALIZACJI STRATEGII

Istotnym wymogiem stawianym wszystkim dokumentom strategicznym jest wewnętrzny system zarządzania realizacją, określający organizację, zasady i sposoby wdrażania, monitorowania oraz ewaluacji. Stworzenie tego systemu jest niezbędne do prawidłowego zarządzania procesem tworzenia, realizacji i oceny Strategii.

1. Podmioty zarządzające realizacją strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zawiera cele i zadania, które stanowią wyzwanie dla społeczności lokalnej oraz gminnych instytucji publicznych i niepublicznych działających w sferze polityki społecznej. W związku z tym wdrażanie Strategii wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami, a efektywność procesu będzie zależała w głównej mierze od podmiotów zarządzających realizacją:

- a)) Rada Gminy – organ stanowiący, uchwała budżet, pełni nadzór nad realizacją Strategii,
- b) Wójt – organ wykonawczy, odpowiada za realizację podjętych przez organ stanowiący uchwał, jest odpowiedzialny za prawidłową gospodarkę finansową, odpowiedzialny za bieżące wdrażanie Strategii,
- c) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – jednostka organizacyjna, odpowiedzialna za nadzór nad prawidłową realizacją Strategii, koordynująca monitoring i ewaluację Strategii.

2. Ramy finansowe strategii

Głównym instrumentem finansowym służącym realizacji zadań gminy jest jej budżet, gwarantujący samodzielność finansową samorządu, uchwalany w formie uchwały budżetowej na dany rok budżetowy, stanowi roczny plan dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów gminy. Możliwość realizacji zadań jest uwarunkowana w głównej mierze zakresem oraz charakterem dochodów budżetowych.

Polityka społeczna, zapobieganie ubożeniu społeczeństwa, przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu oraz przedsięwzięcia w zakresie rozwiązywania problemów społecznych obejmują jedną z ważniejszych sfer działania społecznego. Wśród

zadań publicznych gminy obszar ten zajmuje priorytetowe miejsce, co dotychczas gwarantowało możliwość pozyskania środków na realizację zadań z zakresu polityki i pomocy społecznej. Kierunki kształtowania polityki społecznej na najbliższe lata nie przewidują zasadniczych zmian w finansowaniu działań osłonowych o charakterze socjalnym, co pozwala mieć gwarancję częściowego ich finansowania z budżetu państwa.

Każdy podmiot z terenu gminy będący realizatorem zadań w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Niechlów na lata 2026-2030 planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu gminy, ale są to także dotacje ze źródeł zewnętrznych pozyskiwanych samodzielnie przez realizatorów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszej strategii będą: budżet gminy, budżet państwa, środki Europejskiego Funduszu Społecznego i inne.

W ramach finansowych ujęto poziom wydatków gminy w 2024 r. z działów klasyfikacji budżetowej:

❖ 801 – oświata i wychowanie	10 529 443,97 zł
❖ 851 – ochrona zdrowia	61 338,08 zł
❖ 852 – pomoc społeczna	2 961 655,10 zł
❖ 854 – edukacyjna opieka wychowawcza	18 033,79 zł
❖ 855 – rodzina	3 750 147,89 zł

Szacuje się, że wysokość kwot przeznaczonych na realizację wskazanych zadań będzie nie niższa niż w roku 2024, przy założeniu, że wysokość przyznawanych dotacji na realizację zadań zleconych i własnych będzie co najmniej na tym samym poziomie. Trudność precyzyjnego określenia wysokości funduszy przeznaczonych na realizację Strategii w poszczególnych latach wynika z wielu czynników. Kluczowe znaczenie ma tu horyzont czasowy Strategii, a także wielość zadań i podmiotów realizujących działania określone w Strategii. Określenie bardziej precyzyjnych ram finansowych Strategii nie wydaje się obecnie możliwe ani celowe. Planowanie finansowe ograniczone jest przede wszystkim przez szeroki zakres tematyczny dokumentu oraz pięcioletni okres jego obowiązywania. Korzystanie ze środków pochodzących z programów pomocowych wiąże się z incydentalnością wsparcia ze względu na ich konkursowy charakter. Dynamicznie zmieniająca się rzeczywistość, w tym zewnętrzne uwarunkowania prawne i ekonomiczne, powodują, że określanie w momencie

tworzenia Strategii wysokości środków potrzebnych do realizacji jej zadań (zarówno po stronie dochodów jak i wydatków) stanowi poważne wyzwanie.

3. Instrumenty realizacji strategii

Wśród szeregu instrumentów służących realizacji Strategii, należy wymienić instrumenty finansowe, administracyjno-prawne, z zakresu promocji i marketingu, monitoringu, a także narzędzia służące aktualizacji strategii.

Wdrażając Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, Gmina Niechlów będzie musiała oprzeć się o dostępne programy pomocowe, a także prowadzić racjonalną współpracę finansową z organizacjami pozarządowymi, kościelnymi oraz sektorem przedsiębiorców. W tym sensie niezmiernie ważna będzie akcja informacyjno-promocyjna na temat Strategii i procesów integracji społecznej, wykorzystująca Internet (głównie BIP), prasę lokalną, a także promocję i reklamę bezpośrednią (na przykład zapraszanie do udziału w przedsięwzięciach samorządowych podmiotów mogących być partnerami w realizacji poszczególnych zadań).

4. Monitoring i ocena wdrażania strategii

Monitoring jest to stała i ciągła obserwacja ilościowych oraz jakościowych zmian pewnych wielkości, mająca na celu zapewnienie informacji zwrotnych na temat skuteczności i efektywności wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, a także jego ocenę i zmianę (tam, gdzie jest to konieczne). Monitoring służy badaniu i ocenie sposobu oraz efektywności dochodzenia do wyznaczonych celów i zadań, a także poziomu ich osiągnięcia.

Niniejsza Strategia, po jej uchwaleniu przez Radę Gminy, zostanie opublikowana i udostępniona na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Niechlów oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Niechlowie.

W świetle zapisów art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej, do zadań własnych gminy należy nie tylko opracowanie strategii rozwiązywania problemów społecznych, ale również jej późniejsza realizacja i ewaluacja.

Z uwagi na potrzebę zaangażowania przedstawicieli różnych sfer życia społeczno-gospodarczego Gminy Niechlów w budowanie Strategii, a także szczególne znaczenie

współpracy międzysektorowej dla realizacji jej celów, Wójt Gminy Niechlów Zarządzeniem Nr 63/2025 z dnia 8 maja 2025 r. powołał Zespół ds. opracowania, realizacji i monitorowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Niechlów na lata 2026-2030. W skład zespołu weszli przedstawiciele kluczowych instytucji i organizacji zaangażowanych w realizację Strategii. Do zadań Zespołu należy przede wszystkim:

- diagnoza sytuacji społecznej w Gminie Niechlów,
- opracowanie projektu Strategii i przedłożenie jej Radzie Gminy Niechlów,
- opracowanie sprawozdań i raportów z realizacji Strategii,
- monitorowanie realizacji działań Strategii oraz weryfikacja skuteczności wdrażanych przedsięwzięć, celów i kierunków działań w niej określonych.

Głównym zadaniem wynikającym z procesu monitoringu i ewaluacji ma być odpowiedź na pytanie: Czy, a jeśli tak, to w jakim stopniu została zrealizowana wizja polityki społecznej w Gminie Niechlów zawarta w niniejszym dokumencie? Pytania szczegółowe, które mogą ułatwić monitorowanie i ewaluację Strategii to:

- Czy poszczególne cele szczegółowe zostały osiągnięte?
- Czy udało się zrealizować poszczególne działania?
- Czy pozyskiwane środki finansowe były wystarczające do realizacji poszczególnych przedsięwzięć?
- Czy podejmowane były inne działania, niż te zawarte w Strategii, które wpisywały się w realizację wizji rozwoju społecznego w Gminie Niechlów?
- Czy nawiązana została wystarczająca współpraca między różnymi instytucjami i organizacjami w Gminie Niechlów w celu realizacji założeń Strategii?

Systematycznie prowadzony monitoring i ewaluacja Strategii dadzą możliwość kontrolowania działań podejmowanych w zakresie polityki społecznej w Gminie Niechlów. Zebrane dzięki nim dane pozwolą również na skuteczniejsze planowanie przyszłych przedsięwzięć. Głównym koordynatorem i realizatorem niniejszej Strategii jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Niechlowie, reprezentowany przez Dyrektora GOPS.

Podstawowymi realizatorami Strategii, poza GOPS, są:

- Urząd Gminy Niechlów;
- Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Niechlów;

- Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Szkoły i przedszkola;
- Gminny Ośrodek Kultury w Niechlowie oraz Gminna Biblioteka w Niechlowie.

Ponadto, partnerami współrealizującymi Strategię mogą być np.: organizacje pozarządowe realizujące zadania spójne z celami strategii, powiatowe centrum pomocy rodzinie, zespół kuratorskiej służby sądowej, placówki służby zdrowia, w tym poradnie zdrowia psychicznego, komenda powiatowa policji, powiatowy urząd pracy.

Stosownie do zapisów Strategii, w miarę potrzeby aktualizuje się istniejące lub proponuje kolejne programy lub projekty z zakresu pomocy społecznej, przedkładając stosowne propozycje Radzie Gminy. Istniejące i przyszłe programy pomocy społecznej oraz zawarte w nich projekty realizuje się z uwzględnieniem wizji i misji oraz celów (kierunków działania) ustalonych w niniejszej Strategii.

Do 30 kwietnia każdego roku Zespół przekazuje informację za poprzedni rok z realizowanych zadań, z uwzględnieniem właściwych programów i projektów pomocy społecznej i oceną stopnia osiągnięcia celów nakreślonych w Strategii.

Monitoring powyższy posłuży do ewaluacji zapisów Strategii. W przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych należy podjąć działania aktualizujące obowiązującą Strategię.

PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Niechlów na lata 2025-2030, to najważniejszy dokument stanowiący o realizowaniu lokalnej polityki społecznej, określający cele, zadania, wybór kierunków działań oraz alokację środków niezbędnych dla jej realizacji. Strategia oparta jest na partnerstwie lokalnym, co pozwoli na rozwój i pogłębienie współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami samorządowymi i samorządem w rozwiązywaniu problemów społeczności lokalnej. Jej celem będą długofalowe działania polegające na przeciwdziałaniu niekorzystnym zjawiskom społecznym i na rzecz poprawy, jakości życia.

Strategia ma przede wszystkim służyć mieszkańcom Gminy. Na podstawie kompleksowej diagnozy projektuje cele i zadania, które powinny poprawić jakość życia mieszkańców, rozwiązać istotne problemy społeczne i zaspokoić zdiagnozowane potrzeby. Pozwoli to urzeczywistnić wizję Gminy Niechlów jako gminy dbającej o mieszkańców, wspierającej w rozwiązywaniu problemów i zapewniającej wysoką jakość życia.

Uzasadnienie

Konieczność opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z zapisu art. 17 ust.1 pkt.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1214 ze zm.). Dotychczas obowiązująca Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Niechlów na lata 2021-2025, przyjęta uchwałą Nr XXX/196/2020 Rady Gminy Niechlów z dnia 26 listopada 2020 r. obowiązuje do 31 grudnia 2025 r. Przyjęcie kolejnej Strategii pozwoli na kontynuowanie lokalnej polityki społecznej.

Prezentowany dokument określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązywania wielu problemów społecznych i zminimalizować ich skutki.

Strategia stanowi zatem podstawę do realizacji interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni wykluczeniem społecznym.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów w obszarze pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez Gminę środków finansowych, jak i szerokiej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

Sporządziła:

Alina Strawczyńska

Dyrektor GOPS w Niechlowie